

ΓΑΖΑ

Έκκληση
θρησκευτικών
ηγετών
για ειρήνη

ΣΕΛ. 5

ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ

Ένα σύστημα
σε διαρκή κρίση

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΣΤΑΘΗ

ΣΕΛ. 6-7

ΥΓΕΙΑ

Κοροϊδία για
γιατρούς,
φαρμακοποιούς
και ασφαλισμένους

ΣΕΛ. 9

ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΦΥΓΟΜΑΧΟΥΝ

Μας κρύβουν την αλήθεια

του Μανώλη Γ. Δρεττάκη

«Γνώσεσθε τήν ἀλήθειαν
καί ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς».
(Ἰω. Η' 32)

Στην έκπτωση των αξιών που βιώνουμε ως χώρα τα τελευταία 30 χρόνια, πρωταγωνιστικό ρόλο έχει παίξει η ηγεσία των κομμάτων εξουσίας. Μία από τις σημαντικότερες αξίες που, ουσιαστικά, έχουν απαξιωθεί από την ηγεσία αυτή είναι η αλήθεια.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η πολιτική ηγεσία των κομμάτων εξουσίας γνωρίζει την αλήθεια για όλα τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα.

Παρ' όλα αυτά οι ηγέτες των κομμάτων αυτών, ο καθένας για διαφορετικούς λόγους, φυγομαχούν μπροστά της. Πιο συγκεκριμένα, η πολιτική ηγεσία:

- του εκάστοτε κυβερνώντος κόμματος φυγομαχεί και δεν θέλει να αποκαλύψει στο λαό την αλήθεια για τα προβλήματα του τόπου, αλλιώς, αντίθετα, παρουσιάζει — και με τη βοήθεια των φιλικών προς την κυβέρνηση μέσω μαζικής εν-

μέρωσης — μια πηλαστή εικόνα της πραγματικότητας.

- της εκάστοτε αξιωματικής αντιπολίτευσης ενώ, όταν ήταν στην κυβέρνηση, συμπεριφερόταν κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο, προκειμένου να επανέλθει στην εξουσία, υπόσχεται συνεχώς πράγματα που από τη μία μεριά δεν έκανε όταν

ήταν κυβέρνηση και από την άλλη γνωρίζει ότι δεν πρόκειται να τα υλοποιήσει.

Η στάση αυτή της πολιτικής ηγεσίας των κομμάτων εξουσίας καλύπτει όλους τους τομείς της πολιτικής, της κοινωνικής, της οικονομικής και της πολιτιστικής ζωής. Είναι τόσες πολλές οι περιπτώσεις φυγομαχίας μπροστά στην αλήθεια, ώστε είναι αδύνατη ακόμα και η απαρίθμησή τους στο σύντομο αυτό άρθρο. Αναγκαστικά θα περιοριστούμε σε έναν μικρό αριθμό από τις σημαντικότερες.

Η παιδεία πάσχει

Οι αναταραχές του περασμένου Δεκεμβρίου έφεραν στο προσκήνιο το πάντα επίκαιρο πρόβλημα της παιδείας και κατάρτισης των νέων σε συνδυασμό με την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Είναι γενικά παραδεκτό ότι —παρά τις φιλότιμες προσπάθειες ορισμένων εκπαιδευτικών— η παιδεία μας πάσχει σε όλες τις βαθμίδες της. Εκείνο βασικά που απουσιάζει είναι η ποιότητα, η οποία υπονομεύεται με την κομματικοποίηση, την αναξιοκρατία, ή τη μετριοκρατία και την ελλειπή κατάρτιση των διδασκόντων, την ήσσονα προσπάθεια των διδασκομένων, την κομματικοποίηση τόσο των διδασκόντων, όσο και

«Βήμα-βήμα» η Τουρκία στο Σούνιο!

Οι θιασώτες της «βήμα-βήμα προσέγγισης» με την Τουρκία και το ρόλο του σημαιοφόρου της Ελλάδας για την ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε., καθώς και της πολιτικής των συνεχών υποχωρήσεων έναντι των ωμών και επικίνδυνων προκλήσεων της Άγκυρας, «εισπράττουν» τώρα τη σοδεία τους: τουρκική φρεγάτα έφθασε μέχρι και τη Ραφήνα(!), αμέσως μετά τα όσα συνέβησαν στο Φαρμακονήσι και το Αγαθονήσι, που παρ' ολίγον να προκαλούσαν θερμό επεισόδιο, πολύ σοβαρότερο εκείνων των Ιμίων!

Εμείς δεν θα παύσουμε να τονίζουμε ότι όσο πιο υποχωρητικοί και φοβικοί παρουσιαζόμαστε απέναντι στο στρατοκρατικό καθεστώς της Τουρκίας, τόσο πιο κοντά φέρνουμε την ημέρα που θα ζήσουμε τραγικές στιγμές στο Αιγαίο.

Αντίθετα, η χάραξη και εφαρμογή μιας άλλης πολιτικής, πολιτικής πολύμορφης θωράκισης της άμυνάς μας και ανυποχώρητης προβολής και υπεράσπισης των εθνικών μας δικαίων, όπως αυτά προβλέπονται και κατοχυρώνονται από το Διεθνές Δίκαιο, είναι η μόνη λύση για να αποτρέψουμε έκρηξη στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και να αποκτήσουμε το σεβασμό εχθρών και φίλων μας.

M.M.M.

Πρόσκληση στη συνεστίαση

Χαρά για όλους μας θα είναι να βρεθούμε και φέτος στη συνεστίαση που διοργανώνει η εφημερίδα μας την **Κυριακή 15 Φεβρουαρίου 2009**, στις 12.30 το μεσημέρι στο Κέντρο ΚΟΝΑΚΙ, οδός Ηρακλειδών 61, Γέφυρα Πουλόπουλου, στο ύψος της Πειραιώς 111, απέναντι από το Γκάζι. Τηλ. κέντρου: 210-3459818, 210-3469935, 6976-617314.

Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα του κέντρου θα μας χαρίσει αξέχαστες στιγμές με παραδοσιακά ελληνικά τραγούδια.

Η τιμή πρόσκλησης είναι 25 ευρώ και περιλαμβάνει πλήρες μενού τα ποτά και αναψυκτικά.

Παρακαλούμε τηλεφωνήστε εγκαίρως, μέχρι Τρίτη 10-2-2009, να σας κρατήσουμε θέσεις.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 78Δ - ΑΘΗΝΑ 106 78 - ΤΗΛ.: 210-3811302, ΦΑΞ 210-3806262
www.xristianiki.gr mail: christianiki@xristianiki.gr Κιν/τό: 6973602141

Συνέχεια στη σελ. 2

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ίδρυτής:
ΝΙΚ. ΣΤ. ΨΑΡΟΥΔΑΚΗΣ

Ίδρύθηκε το Μάιο του 1953 από το Νίκο Ψαρουδάκη. Το 1967, με την επιβολή της προληπτικής λογοκρισίας από τη Χούντα, ανέστειλε την κυκλοφορία της, για να επανακυκλοφορήσει τον Ιανουάριο του 1970, μετά την άρση της προληπτικής λογοκρισίας, με κολοβαμένο ωστόσο τον τίτλο της, χωρίς το «Δημοκρατία». Με τη μαχητική της αρθρογραφία κατά της Δικτατορίας έγινε γρήγορα μία από τις πλέον δημοφιλείς εφημερίδες του αντιδικτατορικού αγώνα. Το Δεκέμβριο του 1973, μετά το Πολυτεχνείο, την ανατροπή του Παπαδόπουλου από τον Ιωαννίδη και το μαχητικό πρωτοσέλιδο με τίτλο: «Ο ΤΥΡΑΝΝΟΣ ΕΠΕΣΕ ΝΑ ΠΕΣΕΙ ΚΑΙ Η ΤΥΡΑΝΝΙΑ», η εφημερίδα κλείνει και τα γραφεία της σφραγίζονται, ενώ στις 7 Ιανουαρίου 1974 ο Νίκος Ψαρουδάκης συλλαμβάνεται και εκτοπίζεται στη Γυάρο. Από τη Μεταπολίτευση και μέχρι σήμερα κυκλοφορεί αδιάπτωτα, ως πολιτικό όργανο έκφρασης του Κινήματος της Χριστιανικής Δημοκρατίας.

Ίδιοκτήτης:
ΚΙΝΗΜΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Έκδοτης - Διευθύντρια:
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΜΠΛΑΘΡΑΣ

Διευθυντής Σύνταξης:
ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΕΡΒΟΣ

Δημιουργικό:
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΤΟΥΛΑΣ

Οικονομικός υπεύθυνος:
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΕΜΠΟΣ

Ταχυδρομική Διεύθυνση:
**Ακαδημίας 78Δ
106 78 Αθήνα**

Ηλεκτρονική διεύθυνση:
www.xristianiki.gr

Ηλεκτρονικές αποστολές κειμένων, αλληλογραφία:
xristianiki@xristianiki.gr

Τηλέφωνα Γραμματείας:
**210 38.11.302,
210 38.06.863**

Τηλεομοίωτηπον (fax):
210 38.06.262

Άτελιέ:
**ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
ΜΕΜΦΙΣ ΑΕ
Σωκράτους 23,
105 52 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 210 52.40.728**

Επίσημα Συνδρομητή: Εσωτερικού: 20 ευρώ Κύπρου, Ευρώπης: 50 ευρώ ΗΠΑ: 80 δολάρια, Καναδά: 120 δολάρια Καναδά Αυστραλίας: 150 δολάρια Αυστραλίας Λοιπές χώρες: 80 ευρώ ή το αντίστοιχο σε δολάρια ΗΠΑ Συνδρομές τραπεζών, εταιρειών: 50 ευρώ Εμβάσματα, συνδρομές στον λογαριασμό: Εθνική Τράπεζα 040/626560-06

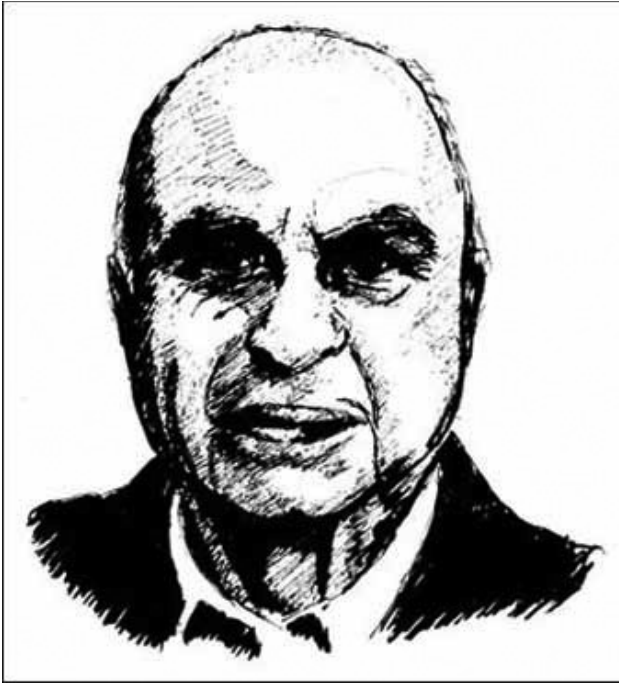
Παρακαλούμε να μας ενημερώνετε αμέσως μετά την κατάθεση για την ταχυδρομική αποστολή της απόδειξής σας. Χειρόγραφα, δημοσιευμένα ή μη, δεν επιστρέφονται.

Η πτωχεία του αγίου Σεργίου του Ραντονέζ

Στήν ιστορία της Ὀρθοδοξίας, πραγματικά ὁ 14ος αἰώνας ἔχει μία σημασία ἀνάλογη μέ τοῦ 4ου αἰώνα... Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία πραγματοποίησε τή μεγάλη σύνθεση τῆς θεολογίας τῆς καί τῆς πνευματικότητας τῆς, μέσα στά ἔρημα τοῦ Βυζαντίου. (...)

Ἡ μεταρρύθμιση τοῦ 14ου αἰώνα, ὄχι μόνο ἐπέτρεψε στήν ἑλληνική καί βαλκανική Ὀρθοδοξία νά ξεπεράσει νικηφόρα τήν ὀθωμανική κυριαρχία, ὄχι μόνο ἀναδόμησε ὅλες τῆς αὐθεντικές δημιουργίες τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά κατέστησε ἀνώφελη στή Χριστιανική Ἀνατολή τή μεταρρύθμιση τοῦ 16ου αἰώνα. (...)

Ὁ ἅγιος Σέργιος τοῦ Ραντονέζ ἔκανε τό μοναστήρι το πολιτιστικό κέντρο μέ καλά ἐφδιασμένη βιβλιοθήκη καί κοινωνικό κέντρο. Ἦταν ὁ ἀρωγός στάρετς σέ κάθε δυστυχία (...). Αὐτή ἡ «Θηβαίδα τοῦ Βορρά» διασώζει τίς μεγάλες ἀρετές τοῦ ἁγίου Σεργίου: τή γλυκύτητα, τήν ταπεινώση, τήν ἀγάπη τῶν ἐχθρῶν καί κυρίως μία τελείως εὐαγγελική ἔννοια τῆς πτωχείας. Πτωχείας ὄχι μόνο ἀτομική, ἀλλά ὁμαδικῆς, μέ τήν ἀρνηση κατοχῆς στό ὄνομα τοῦ μοναστηρίου. Ὁ Σέργιος ἀπαγόρευε στούς μοναχοῦς του νά ζητιανεύ-

ουν καί νά ἐκλιπαροῦν μέ ὁποιοδήποτε τρόπο ἐξωτερική βοήθεια. Ὁ Κύριλλος τῆς Λευκῆς Λίμνης τούς ἀπαγόρευε νά κατέχουν προσωπικά ἔστω καί ἓνα πιάτο καί ἀρνιόταν ὅλα τά γήινα δῶρα, πού προσφέρονταν στήν κοινότητα. Ὁ Δημήτριος τοῦ Πριλούτζκ παρήγγειλε σέ ὄσους εἶχαν τήν πρόθεση νά τοῦ προσφέρουν κάποια ἐλεημοσύνη νά χρησιμοποιήσουν τό ποσό, γιά νά θρέψουν τούς μουζικούς, τά ὄρφανά, ὄσους ὑπέφεραν ἀπό «τῆ δίψα καί τή γύμνια».

Αὐτή ἡ ἀνεξαρτησία ὡς πρὸς τόν κόσμο ἔδινε σέ αὐτούς τούς πνευματικούς τό δικαίωμα νά ἐπεμβαίνουν στόν κόσμο χωρίς συμβιβασμούς, γιά τή δικαιοσύνη, ἐναντίον τῶν δυνατῶν. Ὁ ἅγιος Κύριλλος θεβαιώνει ὅτι ὁ μοναχός πρέπει ὄχι μόνο νά διδάσκει τό λαό, ἀλλά νά ἐκασφαλίζει τήν ἄμυνά του. Θυμίζει στόν πρίγκηπα τῆς Μόσχας, ὅτι «οὔτε ἡ ὑπερξουσία, οὔτε ἡ ἡγεμονική δύναμη, οὔτε καμία δύναμη τοῦ κόσμου δέν μπορεῖ νά μᾶς ἀπαλλάξει ἀπό τίς

δίκαιες κρίσεις τοῦ Θεοῦ». Προτείνει ὀλόκληρο πρόγραμμα κοινωνικῆς δικαιοσύνης στόν πρίγκηπα τοῦ Μόζαϊσκ.

Αὐτή ἡ εὐαγγελική δίψα τῆς πτωχείας θά συγκρουσθεῖ ὄχι μόνο σέ μία ἀναπόφευκτη ἀντικειμενική κοινωνιολογία, ἀλλά καί στήν ἐπιθυμία ὀρισμένων ἡγουμένων νά δέχονται τά πλούτη—ἐννοεῖται ὁμαδικά—, γιά νά ἐξασκοῦν μία πιά ἐνεργή φιλανθρωπία. Ἔτσι, ὁ ἅγιος Νίκων, ἀγαπημένος μαθητής τοῦ ἁγίου Σεργίου καί διάδοχός του, συγκεντρώνει μέ τίς δωρεές τῶν πριγκήπων μία τεράστια κτηματική περιουσία. Μπορεῖ ἔτσι νά οἰκοδομήσει θαυμάσια τό κατεστραμμένο μοναστήρι, τό 1408, μετά ἀπό μία μογγολική ἐπιδρομή καί νά ἀναπτύξει τόν κοινωνικό του ρόλο. Ἀνάμεσα σέ ἄλλα, καί ἕνας ξενώνας εἶναι ἀνοικτός σέ ἄρρωστους ζητιάνους, πού δέν μποροῦν νά μαζέψουν μόνοι τους τίς ἐλεημοσύνες.

Ἐνῶ τά μεγάλα κοινῶνα πλουτίζουν μετά τόν θάνατο τῶν ἱδρυτῶν τους, ἐρημητήρια καί σκήτες δέν παύουν νά πληθαίνουν μέσα στίς ἐρημιές τῶν δασῶν, γιά νά διασώσουν τήν πτωχεία. Ἔτσι, θά ξεσπάσει τό δεύτερο μισό τοῦ 15ου

αἰώνα μία ὀνομαστή σύγκρουση. Ἀπό τή μία πλευρά, γύρω ἀπό τόν Ἰωσήφ τοῦ Βολοκολάμσκ, ὄσοι ὑπεράσπιζαν τή νομιμότητα τῆς μοναχικῆς ἰδιοκτησίας, μέ σκοπό τήν κοινωνική ὑπηρεσία, προσπαθοῦν νά καθυγιάσουν τήν κοινωνία, καί ἀντιτιθέμενοι ἀπόλυτα στή δημοσιοποίηση τῶν ἀγαθῶν τοῦ κλήρου, συμβουλεύουν τό Κράτος νά διατηρήσει μία τάξη ἐνόητης καίγοντας τούς αἰρετικούς. Ἀντίστροφα, οἱ ἡυχασιές, μαζεμένοι σέ μικρές σκήτες ἀπόλυτης πτωχείας, ἀπό τούς ὁποίους ὁ Νεῖλος τῆς Σόρα εἶναι ἡ ἔκφρασή τους, τονίζουν μία εὐαγγελική ἀπογύμνωση, βρίσκουν ἐξαγνιστική τή δήμευση καί θυμίζουν ὅτι πρέπει νά προσεύχεται κανεὶς γιά τούς αἰρετικούς καί ὄχι νά τούς καίει.

Τό ἀσύγκριτο μεγαλεῖο τοῦ ἁγίου Σεργίου εἶναι ὅτι πραγματοποίησε, γιά τό καλύτερο, τή σύνθεση αὐτῶν τῶν δύο τάσεων, πού καί ἡ μία καί ἡ ἄλλη, θά μπορέσουν νά καυχῶνται γι' αὐτόν.

Ολιβιέ Κλεμάν

(Ἀπόσπασμα ἀπό τό βιβλίο του, «Βυζάντιο καί Χριστιανισμός», μτφρ.: Θ. καί Ἐ. Μάνα, ἐκδ. «Μήγυμα» Αθήνα 1985).

Μας κρύβουν την αλήθεια

Συνέχεια ἀπό τῆ σελ. 1

των διδασκομένων, καί φυσικά τῆν ἀνεπάρκεια τῶν πιστώσεων που διατίθενται ἀπό τόν τακτικό προϋπολογισμό κύρια γιά τῆ μισθοδοσία τῶν διδασκόντων καί ἀπό τό πρόγραμμα ἐπενδύσεων γιά τήν κάλυψη τῶν τεράστιων ἐλλείψεων σέ κτιριακή καί υλικοτεχνική υποδομή. Μπροστά στις ἀλήθειες αὐτές η γηγασία των κομμάτων ἐξουσίας φυγομαχεί.

Ἡ παγκόσμια οικονομική κρίση καί οἱ ἐπιπτώσεις τῆς σπῆν ἑλληνική κοινωνία καί οικονομία ἔφεραν ἐντόνα σπῆν ἐπικαιρότητα τῆν πικρῆ ἀλήθεια γιά τῆ δημόσια οικονομικά τῆς χώρας. Δέν πρόκειται, ὄμως, μόνο γιά τὸ ἤδη ὑψηλό δημόσιο ἐλλείμμα καί τὸ δυσθεώρητο ὕψος τοῦ δημόσιου χρέους, που καταγράφονται κάθε χρόνο στις εἰσηγητικές ἐκθέσεις τοῦ Προϋπολογισμού. Σέ αὐτά πρέπει νά προστεθοῦν τῆ ὄσα τῆ Δημόσιο οφείλει καί δέν ἐξοφλεῖ στους προμηθευτές τῶν νοσοκομείων, καθώς καί τῆ ὄσα οφείλει καί δέν καταβάλλει στους Ὄργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καί γιά τῆ συνεχῶς αὐξανόμενα ἀκάθλυτα ἐλλείμματα δημόσιων ἐπιχειρήσεων καί ὀργανισμῶν κοινωνικῆς ἀσφάλισης. Φοβούμενος τὸ ὕψος τοῦ πραγματικοῦ ἐλλείμματος καί δημόσιου χρέους που θα προέκυπτε, ἀν στα καταγράφμενα συμπεριλαμβάνονταν καί τῆ ὄσα

προαναφέρθηκαν, οἱ ἐξουσίες τῶν κομμάτων ἐξουσίας φυγομαχοῦν.

Ἀσφαλιστικό: Ὁρολογιακή βόμβα

Ἐξίσου σημαντική μέ τὸ δημόσιο ἐλλείμμα καί τὸ δημόσιο χρέος εἶναι ἡ ὀρολογιακή βόμβα τοῦ ἀσφαλιστικοῦ. Τῆ διάφορα «μπαλόνια», που κατά καιροῦς γίνονται μέ νομοθετικές ρυθμίσεις, ἀπλῶς μεταθέτουν τὸ χρόνο τῆς ἐκρήξης τῆς βόμβας αὐτῆς. Παρ' ὄλο που εἶναι γνωστό ὅτι η μαύρη καί ἀνασφάλιστη ἐργασία, καθώς καί η ἐκτεταμένη εἰσφοροδιαφυγῆ ἀποτελοῦν γνωστῆς αιτίες τῶν προβλημάτων που ἔχουν τῆ ἀσφαλιστικὰ ταμεία, η γηγασία τῶν κομμάτων ἐξουσίας φυγομαχεί σπῆ μέ ἀποφασιστικό τρόπο ἀντιμετώπισή τους, ὅπως φυγομαχεί καί σπῆν πάταξη τῆς ὀργιάζουσας φοροδιαφυγῆς καί φοροκλιπής. Φυγομαχεί ἀκόμα περισσότερο μπροστά σπῆ βαθύτερη ρίζα τοῦ ἀσφαλιστικοῦ προβλήματος, δηλαδή τῆ γήρανση τοῦ πληθυσμοῦ, μέ τὸ νά μὲν παίρνει κανένα γενναίο καί οὐσιαστικό μέτρο γιά τῆ ἐπίλυση τῆς ὑπογεννητικότητας, που μαστίζει τῆ χώρα ἐδῶ καί πάνω ἀπὸ 25 χρόνια.

Διαχρονική, τέλος, εἶναι ἡ φυγομαχία τῶν κομμάτων ἐξουσίας γιά τῆν ἀποκάλυψη τῆς ἀλήθειας γιά τῆ πολυποικίλα σκάνδαλα, που μαστίζουν τὸν πληθῶς τομείς τῆς οικονομικῆς καί

κοινωνικῆς ζωῆς του. Εἶναι γνωστά τῆ σκάνδαλα Κοσκωτά καί τῶν τηλεφωνικῶν υποκλοπῶν στα τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ '80 καί τῆς ἀρχῆς τῆς δεκαετίας τοῦ '90, γιά τῆ ὀποία ἐκεῖνοι που τιμωρήθηκαν ἦταν ἐκτελεστικά ὀργανα (που εἶχαν φυσικὰ εὐθύνη), τῶν ὑπεύθυνων πολιτικῶν, οἱ ὀποῖοι ἔμειναν σπῆ ἀπυρόβλητο. Πρόσφατα εἶναι ἐπίσης τῆ σκάνδαλα τῶν τηλεφωνικῶν υποκλοπῶν, τῶν δομημένων ὀρολόγων, τῶν αὐθαίρετων κτισμάτων καί τῆς ὑπόθεσης τῆς μονῆς Βατοπεδίου, γιά τῆ ὀποία, ὀπως φαίνεται, πάλη θα τιμωρηθοῦν τῆ ἐκτελεστικά ὀργανα, ἐνῶ οἱ ὑπεύθυνοι πολιτικοί θα μείνουν ἀτιμωρητοί. Καί τῆ δύο κόμματα ἐξουσίας δέν θέλουν νά ἀποκαλυφθεῖ ἡ ἀλήθεια γιά τῆ σκάνδαλα καί γι' αὐτό «κουκουλιώνουν» τῆς εὐθύνες τους.

Επιφανειακῆς καί περιστάσιακῆς «ἠλύσεις»

Ἡ φυγομαχία τῶν κομμάτων ἐξουσίας μπροστά σπῆ ἀλήθεια γιά τῆ παραπάνω προβλήματα (ἀλλῆ καί γιά πολλὰ ἄλλα που δέν εἶναι δυνατόν, λόγω χώρου, νά ἐξεταστοῦν σπῆ ἄρθρο αὐτό) ἔχει ὀδυνηρές συνέπειες γιά τὸ παρόν καί τὸ μέλλον τοῦ Τόπου, δεδομένου ὅτι μέ τῆ στάση τους αὐτῆ εἶτε δέν ἀντιμετωπιζονται καθῶλου καί δειωνίζονται τῆ προβλήματα, εἶτε δίνονται ἐπιφανειακῆς καί

περιστάσιακῆς «ἠλύσεις», οἱ ὀποῖες μπορεῖ νά μειώνουν προσωρινὰ τῆς ἐπιπτώσεις τῶν προβλημάτων, ἀλλῆ μακροπρόθεσμα αὐτά παραμένουν ἄλυτα καί ἐπιδεινώνονται.

Ἡ γνῶση τῆς ἀλήθειας—ὀπως ἀναφέρεται σπῆ παράθεση ἀπὸ τὸ κατὰ ἰωάννην Εὐαγγέλιο σπῆν ἀρχῆ τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ— ἐλευθερώνει. Ἐλευθερώνει ἀπὸ τὸ ψεύδος, τῆν ψευδαίσθηση καί τῆν αὐταπάτη. ὘ποχρεώνει νά δει κανεὶς κατὰματα τῆν πραγματικότητα, ὄσο δυσάρεστη καί ἀν εἶναι. Δέν ἀδρανοποιεῖ. Ἀντίθετα κινετοποιεῖ δυνάμεις γιά τῆν ἀντιμετώπισή τῆς. Δυνάμεις που κανεὶς δέν μποροῦσε νά φαντασθεῖ ὅτι ὑπῆρχαν.

Σε στιγμές τῆς ἱστορικῆς διαδρομῆς τῶν ἡλῶν που βρέθηκαν γηέτες νά πουν σπῆ ἰαὸ τῆν—πικρῆ πολλῆς φορῆς— ἀλήθεια, ὁ ἰαὸς τοῦς ἀκούθησε καί μπόρεσε νά ἀντιμετωπίσει μέ ἐπιτυχία πολλὴ δύσκολη καταστάσεις. Δυστυχῶς ἡ πολιτικῆ γηγασία τοῦ Τόπου δέν φαίνεται διατεθειμένη νά ἀναλάβει τέτοιο ρόλο σπῆμερα. Γιά ὄσο διάστημα θα συνεχίσει νά φυγομαχεί μπροστά σπῆν ἀλήθεια, ἡ Ἐλλῆδα, ἀντὶ νά προοδεῖ, θα ὀπισθοδρομεῖ.

Ὁ Μανὸλης Γ. Δρεττάκης εἶναι πρῶνν: Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς, ὘πουργός καί Καθηγητής τῆς ΑΣΟΕΕ.

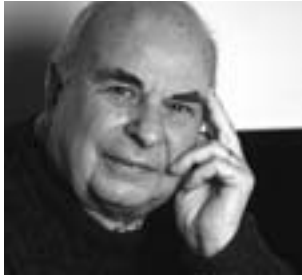

Ο ΟΛΙΒΙΕ ΚΛΕΜΑΝ ΑΠΕΒΙΩΣΕ

‘Ο μεγάλος ὀρθόδοξος διανοητής του 20ού αἰῶνα

‘Ο ‘Ολιβιέ Κλεμάν γεννήθηκε σέ μιὰ ἄθη οικογένεια τῆς Γαλλίας καί μετεστράφη στήν ‘Ορθοδοξία. ‘Υπῆρξε μαθητής τῶν ‘Αλ. Ντουπρόν καί τοῦ Βλ. Λόσκυ καί ἀπέβη ἕνας ἀπό τούς μεγαλύτερους Γάλλους θεολόγους. ‘Ο θάνατός του συνέβη τήν 15ῃ ‘Ιανουαρίου, σέ ἡλικία 87 ἐτῶν.

Θηγητές Μαρκ Μπλοκ καί κυρίως ὁ ‘Α. Ντουπρόν, πού ἀπέβη μορφὴ τῆς θρησκευτικῆς ἀνθρωπολογίας, δάσκαλος τοῦ Κλεμάν, πού θὰ τὸν ἀκολουθήσει στήν ‘Αντίσταση.

‘Ανῆκε στή λεγόμενη «σχολὴ τοῦ Παρισοῦ», ἡ ὁποία διακρίθηκε γύρω ἀπὸ τὸ ‘Ορθόδοξο Θεολογικό ‘Ινστιτούτο τοῦ ‘Αγίου Σεργίου, πού ἱδρυσαν Ρῶσοι πνευματικοὶ ἄνδρες τῆς Διασπορᾶς, οἱ ὁποῖο διέφυγαν στὸ ἐξωτερικό μετὰ τὴν κομμουνιστικὴ ‘Επανάσταση τοῦ 1917.

Τὴν πνευματικὴ διάσταση τῆς ζωῆς τὴν ἀναζήτησε στὸν Κίρκεγκαρντ, τὸν Σεστόβ καί σέ μελέτες γιὰ τίς θρησκείες (ὅπως τῆς ‘Ινδίας) καί τούς μύθους. Μὲ τὴν ‘Ορθοδοξία ἀναμετρήθηκε ὑπὸ τὴν ἐπίδραση τοῦ βιβλίου τοῦ Βλαδίμηρου Λόσκυ «‘Η μυστικὴ θεολογία τῆς ‘Ανατολικῆς ‘Εκκλησίας». Τὸν ἐνθουσίασε μέσα στὰ ἀδιέξοδά του τὸ κεφάλαιο «‘Η ‘Αγία Τριάδα καί ὁ ἄνθρωπος ὡς εἰκόνα».

‘Οπως διηγῆθηκε στήν ἐφημερίδα «‘Αε Κρουά», γεννήθηκε τὸ 1921 καί μεγάλωσε σέ ἕνα ἀποχριστιανισμένο περιβάλλον, χωρὶς νὰ βαπτιστεῖ καί χωρὶς νὰ ἀποκτήσει θρησκευτικὴ παιδεία. Κατὰ τὴ νεότητά του, τὰ διαβάσματά του τὸν ἔφεραν μπροστὰ στὰ πρῶτα πνευματικὰ ἐρωτήματα. Τὸν συγκινοῦσε ἡ ποίηση καί ιδιαίτερα τοῦ Rilke καί ἔπειτα ἡ Βίβλος. ‘Η μελέτη τῆς ‘Ιστορίας τοῦ ἀποκάλυψε ὅτι οἱ πολιτισμοὶ εἶναι σηματομεῖνοι ἀπὸ τὸ πνεῦμα. Τὸν ἐπηρεᾶσαν στὸ Μονπελλιέ οἱ μεγάλοι κα-

μάδεψαν. Αἰσθάνθηκε μπροστὰ σέ μιὰ εἰκόνα πὸς ὁ Χριστός ἦρθε νὰ τὸν προσκαλέσει καί ἐκεῖνος τὸν ἀκολούθησε. ‘Έγινε ἡ μεταστροφή του καί ἐγκαταλείποντας ὅσα γνώριζε γιὰ τίς θρησκείες πίστεψε στὸ Χριστό. Μὲ τὸν Βλ. Λόσκυ στράφηκε πρὸς τὴ θεολογία καί τούς Πατέρες τῆς ‘Εκκλησίας.

Τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ «‘Εγὼ εἶμαι ἡ ὁδός» τὸν ση-

μάδεψαν. Αἰσθάνθηκε μπροστὰ σέ μιὰ εἰκόνα πὸς ὁ Χριστός ἦρθε νὰ τὸν προσκαλέσει καί ἐκεῖνος τὸν ἀκολούθησε. ‘Έγινε ἡ μεταστροφή του καί ἐγκαταλείποντας ὅσα γνώριζε γιὰ τίς θρησκείες πίστεψε στὸ Χριστό. Μὲ τὸν Βλ. Λόσκυ στράφηκε πρὸς τὴ θεολογία καί τούς Πατέρες τῆς ‘Εκκλησίας.

Στὸν κύκλο τοῦ Θεολογικοῦ ‘Ινστιτούτου τοῦ ‘Αγίου Σεργίου ἐξελίχθηκε σέ μιὰ σεβαστὴ προσωπικότητα μεθ’ διεθνή ἀκτινοβολία στὸν κόσμο τῆς ‘Ορθοδοξίας.

Στὴν ‘Ελλάδα προσκλήθηκε ἀπὸ τὴν ΕΧΟΝ (Νεολαία τῆς Χ. Δ.) μετὰ τὴ Δικτατορία καί πραγματοποιῆσε διαλέξεις στήν ‘Αθήνα καί τὴν Θεσσαλονίκη. Τυπώθηκαν ἀπὸ τίς ἐκδόσεις ΜΗΝΥΜΑ με τίτλο: «‘Ορθοδοξία καί Πολιτική». ‘Εξάλλου, στίς ἴδιες ἐκδόσεις μεταφράστηκε τὸ ἀξιόλογο βιβλίο του «Βυζάντιο καί Χριστιανισμός», πού ἀναφέρεται στὸ πνευματικὸ ρεύμα τῆς ‘Ορθοδοξίας, τὸν ‘Ηουχασμό, καί σέ μεγάλες μορφές τοῦ 13ου καί 14ου αἰῶνα στὸν ἐλληνικὸ καί οὐλαβικὸ χῶρο τῆς ‘Ανατολικῆς ‘Εκκλησίας.

Θ.Κ.

‘Η Παιδεία καί ὁ διάλογος

τοῦ **Θανάση Κουρταλίδη**

προϋποθέσεις καί τὴ σοβαρότητα, ὡστε νὰ προσελκύει τούς ἀξιότερους, τούς ἀνιδιοτελεῖς, τούς πολιτικά ὑπεύθυνους καί ὄχι τούς ἐπαγγελματίες τῆς κομματικῆς ἀρνήσεως, τοῦ φανατισμοῦ καί τῆς δοκησιοφίας.

Δηλώσεις καί μεταρρυθμίσεις

Γι’ αὐτὸ εἶμαστε σκεπτικοὶ μετὰ τίς δηλώσεις τοῦ νέου ὑπουργοῦ, ὅτι ξεκινᾶει τὸν διάλογο ἀπὸ μηδενικὴ βάση, ἂν αὐτὸ σημαίνει τὸ *tabula rasa* (πλάκα ξυρισμένη, ἐπίπεδη γιὰ γραφὴ). Πολλές φορές ξεκινοῦν διάλογο ὑπουργοὶ Παιδείας, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐννοοῦν οὐσιαστικά, γιατί εἶτε δὲν διαθέτουν σοβαρά στελέχη καί συνεργάτες μεθ’ αὐτὰ μελέτη τῆς ἐκπαιδευτικῆς καί κοινωνικῆς πραγματικότητας, εἶτε δὲν ἔχουν τὴν πολιτικὴ βούληση νὰ ἀνταποκριθοῦν οἰκονομικά καί ὀργανωτικά στίς παιδευτικὰς ἀνάγκες.

Τὰ τελευταῖα εἴκοσι χρόνια κῆρυξαν οἱ ὑπουργοὶ ἐπὶ τῆς Παιδείας πολλοὺς διηγήσεις καί «μεταρρυθμίσεις»: ‘Επὶ Σουφλιᾶ, ἐπὶ Παναγιώτου, ἐπὶ ‘Αρσένη, ἐπὶ Γιαννάκου καί ἄλλων. ‘Όμως πρὶν ἀπὸ τίς μεταρρυθμίσεις κάποιων τομῶν τῆς ἐκπαίδευσης χρειάζονται «πέντε βασικὰ πράγματα», χωρὶς τυμπανοκρουσίες καί ἀπατηλές, ἀστήρικτες διακηρύξεις ὅτι π.χ. «Ἄρα, πρώτην φιλίαν ἡμεῖς...» Ποῖα εἶναι αὐτά; Νοικοκύρεμα στὰ βασικὰ τῆς ἐκπαίδευσης, ἀκορμάτιστη ἀξιοκρατία, οὐσιαστικὴ καί διαρκὴς ἐπι-

μόρφωση τῶν ἐκπαιδευτικῶν, συντονισμός καί ἀξιολόγηση, διόρθωση τῶν συστημάτων-παραμέτρων τῆς ἐκπαίδευσης καί ἡ ἀπαραίτητη οἰκονομικὴ ἐνίσχυση τῆς Παιδείας, τουλάχιστον στὸ ὕψος τοῦ Μ.Ο. τῶν δαπανῶν Παιδείας στίς χώρες τῆς Ε.Ε. (‘Απὸ τὸ 3% περίπου στὸ 5% τοῦ ΑΕΠ).

‘Αν κάποια προϋπόθεση ἀπὸ τίς προηγούμενες δὲν ἐφαρμοστεῖ, θὰ ὑπολειπομένη τὸ σύστημα τῆς ἐκπαίδευσης. Π.χ. ἂν δὲν διορίζονται ἐγκαιρὰ ἢ ὑπάρχουν χωρὶς τὴν ἀπαραίτητη εἰδίκευση ἐκπαιδευτικοί ἂν στελέχη γίνονται τὰ «κοιμητόκουλα» χωρὶς καταρτιστὴν καί εὐθύνῃ ἂν οἱ ἐκπαιδευτικοὶ «διδάσκουν» χωρὶς ψυχοπαιδαγωγικὴ καί ἐπιστημονικὴ ἐπιμόρφωση ἂν ἐπικρατεῖ σύγχυση καί ἀνοργανωσιὰ ἢ ἐλλείψει ἐμπομπίας ἂν δὲν διαθέτει ἡ Πολιτεία (καί ἡ οἰκονομικὴ ὀλιγαρχία) τὰ ἀπαραίτητα κονδύλια γιὰ ὅλα τὰ παραπάνω, τότε διάλογος γιὰ τὰ ἐπιμέρους θὰ εἶναι ἄνευ νοήματος, δὲν θὰ πείθει. Πάντως κάθε διάλογος πού προτείνει ἡ Πολιτεία, ἀπατεῖ καί μιὰ ἐμπεριστατωμένη εἰσήγηση, ἐπὶ τῆς ὁποίας καλοῦνται ἐπιστημονικοὶ φορεῖς, κόμματα καί ἡ κοινωνία τῶν πολιτῶν νὰ ἐκφέρουν γνώμες, προτάσεις καί διορθώσεις. ‘Εφόσον ἡ Πολιτεία μετὰ ‘Υπουργεῖο Παιδείας ἐξασφαλίσει τὰ ἀνωτέρω με συνέπεια καί εὐκρίνεια, τότε ἂς συζητήσῃ γιὰ τὸ Λύκειο, τὴν εἰσαγωγὴν στὰ ΑΕΙ καί τὸ ‘Ακαδημαϊκὸ ἄστυλο. Τότε ὑπάρχει ἐλπίδα.

Σε ζεστὴ ατμόσφαιρα, «μετὰ μουσικῆς», ἐγίνε στίς 12 ‘Ιανουαρίου ἡ κοπὴ τῆς βασιλόπιτας τῆς «Χριστιανικῆς».

Στὴ φωτογραφία, ἀπὸ ἀριστερὰ, ὁ πρόεδρος τῆς Χ.Δ. κ. Μαν. Μηλιάρκης, ὁ διευθυντὴς τῆς «Χ» Κων. Μηλιάρης καὶ ὁ ομιλητὴς τῆς βραδιᾶς Θεοφάνης Σουλκακέλλη, ὁ ὁποῖος μίλησε γιὰ τὰ κάληντα.

‘Η ἐλληνικὴ, ἡ ρωμαϊκὴ καί ἡ χριστιανικὴ παράδοση διαστρωματίζονται, ὡπως εἶπε ὁ ομιλητὴς, στα τραγούδια τοῦ 12ῆς ἡμέρου, τα ὁποῖα εἶναι στάσιμα, δηλαδὴ δὲν χορεύονται, ὡπως μᾶς δείχνουν διάφορες αἰ(η)δοὶ στὴν τιβί. Ακούσαμε τὰ κάληντα, ἐνὼ φλουρὶ δὲν βρέθηκε...

Καὶ τοῦ χρόνου!

«Επάλξεις»: ἐκκλησιὰ γιὰ συνεργασία

Οἱ «Επάλξεις» τοῦ θεολόγου Βασίλη Τσοῦπρα, με ἀφορμὴ τὴν ἐκρηκτικὴν κατὰσταση τῆς μέρας τῶν Χριστουγέννων ἀπευθύνουν ἐκκλησιὰν σὲ ἐξωκοινοβουλευτικὰς πολιτικὲς κινήσεις γιὰ συνεργασία ἐν ὄψει τῶν Εὐροεκλογῶν:

Ἀσφαλῶς ὅλα αὐτὰ τὰ ἐκτροπὰ εἶναι ἀπότοκα τῶν ἀλλαγῶν καὶ ἀνελλθηνικῶν ἐνεργειῶν τῶν πολιτικῶν μας καὶ τῆς ἀσιζωτικῆς τῶν τακτικῶν πρὸς τίς ἐλληνορθόδοξες παραδόσεις καὶ τὴν χριστοδόλητη γλῶσσα μας.

Γι’ αὐτὸ ἐκτιμᾶμε ὅτι συγκροτῶνς μετὰ τὴν προσπάθειά μας πρὸς ἀκύρωση τῶν ἐπιβάσεων τοῦ κρατισμοῦ κατὰ τὴν παράδοσήν μας, χρειάζεται καὶ ἀγῶνας πρὸς ἀκύρωση τῶν ἀκυροῦντων τοῦ κύρους τῶν πολιτισμικῶν μας θησαυρῶν καὶ πρὸς ἀντικατάστασήν των με συνετοὺς καὶ τιμίους ἀνθρώπους, σεβόμενους τίς πνευματικὰς, δημοκρατικὰς καὶ κοινωνικὰς ἐλληνορθόδοξες ἀρχὲς καὶ ἐργαζομένους γιὰ τὴν ἐπίλυση τῶν ζωτικῶν προβλημάτων τοῦ λαοῦ.

Γι’ αὐτὸ προσκαλοῦμε ὅλες τίς μικρὰς δημοκρατικὰς καὶ κοινωνικὰς πολιτικὰς δυνάμεις τῆς χώρας, πρόσωπα καὶ ομάδες, σὲ κοινὴ σύσκεψη ἐντὸς τῶν προσεχῶν ἡμερῶν, με σκοπὸν τὴ δημιουργίαν ἐνός ἐνιαίου ἢ ἐσὼν συνεργατικοῦ, ἀξιοπρεπέος, πολιτικοῦ σχηματισμοῦ, ἰκανοῦ νὰ συμμετάσχη με ἀξιώσεις στίς ἐπικείμενες Ἐκλογές (καὶ μάλιστα στίς Εὐρωεκλογές) καὶ νὰ συμβάλῃ ἐνεργῶς σὲ τὴν ἀνόρθωση καὶ διάρθρωση τῶν πολυποικίλων θεμάτων τοῦ τόπου μας.

ΔΕΛΤΙΟ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΗ

Παρακαλῶ νὰ με ἐγγράψετε συνδρομητὴ στὴ «Χριστιανικὴ». ‘Η αποστολὴ νὰ γίνεταῖ στὴν παρακάτω διεύθυνση:

ΕΠΩΝΥΜΟ : .....
 ΟΝΟΜΑ : .....
 ΟΔΟΣ : ..... ΑΡΙΘ. : .....
 ΠΟΛΗ : ..... ΚΩΔΙΚΟΣ : .....
 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ : ..... ΤΗΛΕΦ. : .....
 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: e-mail: .....

ΣΗΜ.: ‘Η «Χ» κυκλοφορεῖ κάθε δευτέρη ΠΕΜΠΤΗ καὶ ἡ ἐτήσια συνδρομὴ εἶναι 20€, πού μπορούν νὰ καταβῆθουν, εἶτε με ταχυδρομικὴ ἐπιταγὴ εἶτε με κατάθεση σὲ τὴν Εθνικὴν Τράπεζα, με ταυτόχρονη ἐνημέρωσή μας τηλεφωνικῶς ἢ με ἐπιστολὴν.
 • ‘Η Διεύθυνσὴν μας: Εφημερίδα ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ, Ἀκαδημίας 78 Δ, 106 78 Αθήνα, Τηλ.: 210 38.06.863, 210 38.11.302, fax: 210 38.06.262.
 • Ἀριθμὸς Λογ/σμοῦ σὲ τὴν Ε.Τ.Ε.: 040/626560-06, με δικαιούχο: ΚΙΝΗΜΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Άγγελος Δακουτρός
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Δέχεται με ραντεβού:
Ζυμπρακάκη 59, Κ. Πατήσια
 (πλησίον ηλεκτ. σταθμοῦ Αγ. Νικολάου)
 Τηλ.: 210.8310.210, Κιν.: 6944.2347.83

Ο άθλος του Γρηγορίου του Θεολόγου: Σύνθεση ελληνικής σοφίας και ευαγγελικής πίστης

του Κώστα Δελικωνοσταντή
Καθηγητή Πανεπιστημίου

«Ελλάς ἐμή, νεότης τε φίλη...»
(Γρηγόριος Θεολόγος)

«Ο άγιος Γρηγόριος αγαπούσε «μέ πάθος» τά ελληνικά γράμματα. Η δύναμη της διαλεκτικής και της ρητορικής, ή πλαστικότητα του ελληνικού λόγου, τό άπαράμιλλο κάλλος της ποίησης, ή πολιτιστική έμβέλεια του ελληνικού πνεύματος τον ένθουσιαζαν. «Ελλάς ἐμή, νεότης τε φίλη». Καυχάται ότι είναι «άττικός» κατά την παιδευσιν: «Άττικός ού την παιδευσιν, Άττικοί και ήμεις».

Ποτέ ο άγιος Γρηγόριος δέν διανοήθηκε να υποτιμήσει την παιδεία ή να τή θεωρήσει άρνητικό στοιχείο για τον πιστό και μάλιστα τον θεολόγο. Στο πρόσωπό του συνδυάζεται τό χριστιανικό βίωμα με την ελληνική παιδεία, ή οποία όχι μόνο δέν αποτέλεσε εμπόδιο για την ανάπτυξη και διατύπωση της θεολογίας του, αλλά απέδειχθη δυναμικό όργανο για την έκφραση του περιεχομένου της πίστewος. Ο Γρηγόριος θέλει τον θεολόγο «άκρον» κατά «παιδείαν παντοίαν», ενώ θεωρεί την άπουσία της βαρβαρισμό. Στρέφεται, μαζί με τον Μέγα Βασίλειο, εναντίον «πολλών χριστιανών», οι οποίοι άπορρίπτουν την έξωθεν παιδεία «ως επίβουλον και σφαλεράν και Θεού πόρρω βάλλουσαν», τελικά όμως, όπως προσθέτει, «κακώς ειδότες». Τό «επικίνδυνον» είναι οι άρνητικές πλευρές της άρχαίας πολυθείας, ή οποία

προσπαθεί να καθάρει «πηλώ πηλόν».

Στό θέμα της παιδείας τά έπιχειρήματα του Γρηγορίου έμπνέονται, όπως λέγει ο Β. Τατάκης, από την ιδέα ότι «ή ελληνική κουλτούρα είναι ένα κοινό αγαθό» και επομένως έδώ κανείς δέν έχει δικαίωμα «να άποστερήσει κανένα». (...)

Αυτή ή γραμματεία δέν άνήκει μόνο στους ειδωλολάτρες, αλλά και στους Χριστιανούς, και σέ όλους: άλλο ή ελληνική παιδεία και άλλο ή άρχαία ελληνική θρησκεία, της οποίας ή παρουσία στην παιδεία έχει ευκαιριακή και έπουσιώδη θέση.

Κατά τον άγιο Γρηγόριο, ο άνθρωπος άναγεννάται όλόκληρος, και αυτό σημαίνει μαζί με τον πολιτισμό του και την παιδεία του. Και ή ανθρώπινη γνώση εντάσσεται στον καινούργιο άναγεννημένο κόσμο της βασιλείας του Θεού. Η φιλοσοφία, ή τέχνη, ή ήθικη, τό δικαιο, όλες οι πτυχές της ανθρώπινης ζωής «καθαίρονται, άναγεννούνται και εντάσσονται στην νέα ζωή του Χριστιανού».

Πίστη, «λόγου πλήρωσις»

«Ό,τι ισχύει για τή στάση του Γρηγορίου άπέναντι στην παιδεία γενικότερα, ισχύει και ειδικότερα για την τοποθέτησή του σέ σχέση με τή φιλοσοφία, ή οποία αποτελεί την πεμπουσία του ελληνικού πνεύματος, τον κορμό της ελληνικής παιδείας, τον έκφραστή και υπερασπιστή του λόγου και της λο-

γικής προσέγγισης της ζωής. Η στάση του άπέναντι στη φιλοσοφία άποκαλύπτεται σαφέστερα στον άγωνα του ενάντια στον Άπολλιναρισμό, στην προσπάθεια για τή διάσωση και μεταμόρφωση του λόγου, της γνώσης, της φιλοσοφίας. (...) Η άπόρριψη του Άπολλιναρισμού επομένως σήμανε, την εποχή εκείνη, τή βασική δικαίωση του λόγου και της σκέψης. Όχι, άσφαλώς, με την έννοια ότι ο «φυσικός λόγος» είναι άναμάρτητος και σωστός από μόνος του, αλλά με την έννοια ότι είναι άνοιχτός προς μεταμόρφωση, ότι μπορεί να θεραπευθεί, ότι μπορεί να άναγεννηθεί. Η πίστη δέν είναι κατά τον Γρηγόριο κατάργηση, αλλά πλήρωση του λόγου: «Η γάρ πίστις του καθ' ήμās λόγου πλήρωσις». (...)

Φιλοσοφία και Θεολογία

Ο Γρηγόριος άντιτάσσει στη φιλοσοφία, ή οποία έμφανίζεται ως λυτρωτική οδός μέσω της γνώσης, τή σωτηρία εν Χριστώ, που είναι δώρο της θείας φιλανθρωπίας και «δισφαλίζεται με την πίστη και όμολογία της θεότητας του Πατρός και του Υιού και του Άγίου Πνεύματος». Σέ θέματα σωτηρίας ή φιλοσοφία δέν έχει λόγο, άφοϋ στό χώρο της χάριτος δέν ισχύει τό «γνόντες τον Θεόν» ως κατόρθωμα του ανθρώπου, αλλά τό «γνωσθέντες υπό του Θεού» (Γαλ. 4, 9).

Η άνευ σωτηριολογικής άναφοράς φιλοσοφία, ως θεμελιακή δραστηριότητα του ανθρώπινου

πνεύματος, άσχολεϊται πιά όχι με τό άκιστο, αλλά με τό κτιστό. Στο σημείο αυτό ο Γρηγόριος είναι όπαδός της έλεύθερης φιλοσοφικής έρευνας: «Φιλοσόφει μοι περί κόσμου ή κόσμων, περί ύλης, περί ψυχής, περί λογικών φύσεων θελιτώνων τε και χειρόνων...». Όταν οι Πατέρες εξετάζουν ένα θέμα της κτιστής πραγματικότητας έχουν διαφορετική στάση άπέναντι στη φιλοσοφία, άπ' ό,τι όταν μιλούν για τή θεολογία ως θεοπτία. Κάθε φορά που ή φιλοσοφία διεκδικεί —π.χ. διά μέσου των αίρέσεων— να άντικαταστήσει ή να έξηγήσει τή λειτουργία της χαρισματικής θεολογίας, άπορρίπτεται ως δαιμονική. Σύμφωνα με την πατερική παράδοση —σε άντίθεση προς τή σχολαστική θεολογία—, ή φιλοσοφία δέν μπορεί να άποτελέσει τή βάση της θεολογίας, ή οποία θεμελιώνεται στην έμπειρία του Θεού, στην ένταξη και μεταμόρφωση του Είναι μας μέσα στη ζωή της Έκκλησίας του Χριστού. Με τά λόγια του άγιου Γρηγορίου: «Βούλει θεολόγος γενέσθαι ποτέ και της θεότητας άξιος; Τάς έντολάς φύλασσε, διά των προσταγμάτων οδευσον' Πράξις γάρ έπίβασις θεωρίας». (...)

Έκχριστιανισμένος έλληνισμός

Οι χριστιανοί δέν είναι μαθητές του Άριστοτέλη, αλλά «οι των άλιέων μαθηταί». Θεολογούν «άλιευτικώς, άλλ' οϋκ άριστοτελικώς... έκκλησιαστικώς άλλ' οϋκ άγοραίως»· ώφελίμως, άλλ' οϋκ έπιδει-

κτικώς. Ο ύπαρξιακός χώρος της θεολογίας είναι ή Έκκλησία, προϋπόθεσή της είναι ή μετοχή στη ζωή του Σώματος του Χριστού. (...)

Στή θεολογική σύνθεση του Γρηγορίου δέν μπορούμε να διακρίνουμε ή να διαστείλουμε φιλοσοφική όρολογία και χριστιανική διδασκαλία. Φιλοσοφική γλωσσική επένδυση και θεολογικό περιεχόμενο είναι ένα όργανικό σύνολο. (...) Τό όργανικό μπόλιασμα της φιλοσοφικής γλώσσας της εποχής στο περιεχόμενο του χριστιανικού βιώματος άποτελεί, κατά τον Ν. Ματσούκα, «μία από τις ρωμαλεώτερες πνευματικές συνθέσεις της Ιστορίας». Η ελληνική φιλοσοφία μεταπλάσσεται, γίνεται όργανικό ένδυμα και μορφή μιας ύψηλης χριστιανικής σκέψης. (...)

«Ο Έλληνισμός όλόκληρώθηκε μέσα στην Έκκλησία». Η ελληνική παιδεία και ειδικότερα ή φιλοσοφία, έγκεντριμένες στον κορμό της έκκλησιαστικής θεολογίας, αύξησαν την έμβέλειά τους στην ύπηρεσία ενός νέου οικουμενικού πολιτισμού. «Ό,τι δέν έντάχθηκε στην πορεία αυτή καταδικάστηκε σέ μαρασμό. Τελικά δέν επέζησε ο άυτόνομος και άλύτρωτος Έλληνισμός, αλλά ο εκχριστιανισμένος Έλληνισμός». (...) Έτσι οι Έλληνες Πατέρες της Έκκλησίας γίνονται «οι μεγάλοι συντελεστές της διασώσεως του κλασσικού ελληνικού πνεύματος και ως ένα βαθμό οι συνεχιστές του κλασσικού αυτού θησαυρού». (...)

Από εισήγηση στο Συνέδριο Πατερικής Θεολογίας, που έγινε το 1990 στη Μητρόπολη Καλαβρύτων. Συλλογικός τόμος «Γρηγόριος ο Θεολόγος», εκδόσεις Αρμός.

του Γιάννη Ζερβού

τά του Καίσαρος...

Δευτέρα 19 Ιανουαρίου 2009. Μάρκου του Εϋγενικού, μητροπολίτη Έφεσσου. Διακρίθηκε στην ψευδοσυνόδο της Φλωρεντίας τό 1438, όταν οι παπικοί, έκμεταλλευόμενοι την άδυναμία και την ανάγκη της καταρρέουσας Βυζαντινής Αυτοκρατορίας για βοήθεια, έπιχείρησαν κατά τρόπο άνοίκειο και εκθιαστικό να άποσπάσουν την ύποταγή της Όρθόδοξης Έκκλησίας. Ο Μάρκος ο Εϋγενικός συμμετείχε ως εκπρόσωπος του Πατριαρχείου Έεροσολύμων και απέσπασε τό θαυμασμό, άκόμη και των πώ μετριοπαθών Λατίνων, με την πειστικότητα των έπιχειρημάτων του κατά την υπεράσπιση των Όρθοδόξων άπόψεων επί των θεμάτων της ψευδοσυνόδου (καθαρτήριο, έκπόρευση του Άγίου Πνεύματος και από τον Υίο, άζυμα, πρωτείο του Πάπα). Παρά τις ταλαιπωρίες και τις πίεςεις, άρνήθηκε να συνυπογράψει τά πρακτικά της ψευδοσυνόδου, με αποτέλεσμα να πεί ο Πάπας σχετικά: «Αλοίμονο, άδελφοί, τίποτα δέν κάναμε!»

Πανοπιάν άμαχον ένδεδυμένος, Θεόφρον, την όφρυν κατέσπασας της δυτικής άνταρσίας, όργανον του Παρακλήτου γεγενημένος, πρόμαχος Όρθοδοξίας προβεβλημένος· διά τουτό σοι βοώμεν· χαίροις, ώ Μάρκε, Όρθοδόξων καύχημα» (Κοντάκιο του Άγίου).

Χρυσός άπαντα τά ανθρώπινα στρέφει. Φύλαττε τοιγαροϋν τό της πατρίδος άνύβριστον έθος» (Ο χρυσός διαστρέφει τά πάντα στις ανθρώπινες σχέσεις. Φρόντισε, λοιπόν, να διαφυλάττεις την παράδοση της πατρίδας): Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, «Ο ήγεμών», παρ. οζ', εκδόσεις «Αρμός». Τό πρωτότυπο κείμενο του 9ου

αίωνα, που συνίσταται σε μακρά έπιστολή προς τό νεοβαπτισμένο βασιλιά Βόριδα της Βουλγαρίας, συνοδεύεται από μετάφραση και έμπεριστατωμένα σχόλια του Ιωάννη Πλεξίδα, προλογικό σημείωμα του Χρήστου Γιανναρά και προεισαγωγικό κείμενο του Μάρκου Πλωρίτη, ο οποίος άπευθύνεται στο νεοεκλεγέντα στις 29.11.1996 τότε πρωθυπουργό Κώστα Σημίτη με άναφορές στο κείμενο αυτό, τό οποίο παραμένει πάντοτε επίκαιρο και διδακτικό για τον τρόπο που πρέπει να γίνεται ή διακυβέρνηση μιας πολιτείας.

«Όσο δέ τις προέχει τή άρχή, τοσοϋτό χρεωστεί προτεύειν τή άρετῆ» («Όσο πώ πολλή έξουσία έχει κάποιος, τόσο πώ ένάρτεος πρέπει να είναι»). «Άρχοντας μέν τινες έφησαν άρετήν, έκ μικράς μεγάλην πόλιν ποιήσαι. Έγώ δέ μάλλον άν φαίην, τό έκ φαύλης οπουδαίαν παρασκευάσαι» (Λένε πώς άξιος άρχοντας είναι όποιος κάνει μεγάλη μιά μικρή χώρα. Έγώ όμως θα έλεγα ότι είναι άκόμα πώ σημαντικό να κάνει οπουδαία μιά πολιτεία φαύλη) (δ.π. παράγραφοι μδ' και μη' άντιστοιχα). Η άρετή είναι, κατά τον Φώτιο, ή πώ σημαντική ιδιότητα ενός κυβερνήτη, ενώ τό κυριότερο δείγμα αυτής της άρετης είναι ή καταπολέμηση της διαφθοράς στους θεσμούς και στην κοινωνία. Οι παραινέσεις του δέν είναι σενά ήθικολογικές, αλλά έχουν πρωτίτως πολιτική σημασία, άφοϋ ή διαφθορά του πολιτικού κόσμου ύπονομεύει την άξιοπιστία του πολιτικού συστήματος, ενώ ή διαφθορά στην κοινωνία ύπονομεύει την κοινωνική συνοχή. Την ύπνόμηση αυτή τή ζούμε στις μέρες μας και ύφιστάμεθα τά αποτελέσματά της.

Η Όρθόδοξη άπάντηση» στο **Μακισθέλι**. Τό βιβλίο αυτό άξίζει να τό διαβάσει όλόκληρο όποιος ένδιαφέρεται για μιά Όρθόδοξη χριστιανική άντίληψη για την πολιτική ως διακονία του λαού και όχι ως άυτόσκοπώ, για να γαντζώνονται οι επαγγελματίες πολιτικοί στο σβέρκο των πολιτών.

Με άφορμή την προκήρυξη του «Έπαναστατικού Άγώνα». «Εάν επαναστάτες είναι μόνο οι δολοφόνοι, φανεροί ή άφανείς, και οι επαγγελματίες δημαγωγοί της άνατροπής, τότε μόνο οι άπστοι θα μπορούσαν να λογαριάσουν τό Σωτήρα σ' αυτή την άπιστη συντροφία. Και όμως, μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα: Ο Χριστός ήταν επαναστάτης και κήρυκας της επανάστασης...

Η επανάσταση, την οποία ο Χριστός έφερε στον κόσμο, είναι ή μέγιστη και ή πώ πετυχημένη από όλες τις επαναστάσεις. Ο Χριστός ξεκίνησε την επανάστασή του άνάθοντας τή μικρή φλόγα μέσα στις ψυχές μερικών πιστών. Αυτές οι μικρές φλόγες βαθιαία αναφλέγονταν και εξαπλώνονταν, άνάθοντας και άλλες κοντινές μικρές φλόγες, ώσπου τελικά άναψε φωτιά, στην οποία καίγονταν τά ισχυρά βασίλεια των άπίστων και από την οποία σηκώνονταν καινούργιες δημοургίες, πολιτικές, καλλιτεχνικές και κοινωνικές» (άπό τό βιβλίο του άγιου Νικολάου Βελιμίροβιτς, ΑΡΓΑ ΒΑΔΙΖΕΙ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ έκδόσεις «Εν πλώ», σσ. 41-42). Άλλο ένα βιβλίο, που συμπληρώνει την κομμοαντίληψη της Χ' και της ΧΔ και άξίζει να διαβαστεί όλόκληρο.

Θα τους αφήνουν για πολύ άκόμα;

Είναι σε όλους φανερό ότι όποιοσδήποτε άλλος διέπραττε σε τέτοια έκταση τά εγκλήματα που διαπράττουν οι Ισραηλινοί στη Γάζα θα είχε καταδικασθεί από τό Συμβούλιο Άσφαλείας και θα του είχαν έπιβληθεί άυστηρές κυρώσεις. Όμως, με την κάλυψη της Δύσης και την άδράνεια των φιλικών σε αυτήν άραβικών καθεστώτων, διαπράττονται στη Γάζα κατά συρροήν εγκλήματα εις βάρος της ανθρωπότητας.

Χαμηλά ο ήγους. Τό τρέχον φύλλο της «Χ» είναι τό πρώτο μετά την όρκωμοσία του νέου Προέδρου των ΗΠΑ Μπάρακ Όμπάμα. Οι προσδοκίες των ψηφοφόρων του είναι μεγάλες, άφοϋ κατάφερε να σουπεριώσει μεγάλο μέρος του λαού και κυρίως των νέων, να έκτοπίσει την έκλεκτή του κατεστημένου των Δημοκρατικών και των πανίσχυρων «Λόμπ» Χίλαρυ Κλίντον από ύποψήφια και να εισπράξει εκείνος την άπογοήτευση από την προεδρία Μπους, μία από τις χειρότερες όλων των εποχών. Τό τελευταίο αυτό γεγονός σίγουρα έξασφαλίζει ότι ο Όμπάμα, άκόμα και αν δέν άνταποκριθεί στις προσδοκίες όσων τον ψήφισαν (πράγμα σχεδόν βέβαιο), δύσκολα θα είναι χειρότερος από τον προκάτοχό του.

Έργατοπατέρες και έργαζόμενοι. Δυσμενώς έχει σχολιασθεί ή ύποτονική άντίδραση της ΓΣΕΕ στο άποτρόπαιο και μαφιόζικο εγκλημα εις βάρος της Βουλγάρας ιστορικού και συνδικαλιστικής στο χώρο των έργαζομένων στην καθαρότητα Κωνσταντίνικας Κούνεβα. Άλλοίμονο στους εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα, που είναι άπρωστάτευτοι, σε άντίθεση με αυτούς των ΔΕΚΟ και του Δημοσίου...

ΟΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΙ ΗΓΕΤΕΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΑΖΑ

Η αιματοχυσία δεν οδηγεί στην ειρήνη

Ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Ιεροσολύμων Θεόφιλος Γ' και οι θρησκευτικοί ηγέτες των χριστιανικών Εκκλησιών της Αγίας Γης, με κοινό ανακοινωθέν ζητούν την άμεση κατάπαυση του πυρός στη Λωρίδα της Γάζας.

Απευθυνόμενοι στους ηγέτες του Ισραήλ και της Παλαιστίνης, τους καλούν να σταματήσουν κάθε πολεμική ενέργεια, ενώ παράλληλα κάνουν έκκληση προς τη Διεθνή Κοινότητα να αναλάβει άμεσα δράση, προκειμένου να σταματήσει ο αλληλοσπαραγμός που προκάλεσε εκατοντάδες θύματα, ανάμεσά τους και πολλά παιδιά.

Επίσης, οι ηγέτες του Χριστιανισμού, Πατριάρχες και Αρχιεπίσκοποι (ο Ελληνορθόδοξος Πατριάρχης Ιεροσολύμων κ. Θεόφιλος Γ', ο Καθολικός Πατριάρχης κ. Φουάν Τουάιλ και ο Αρμένιος Πατριάρχης κ. Τορκόμ Γ'),

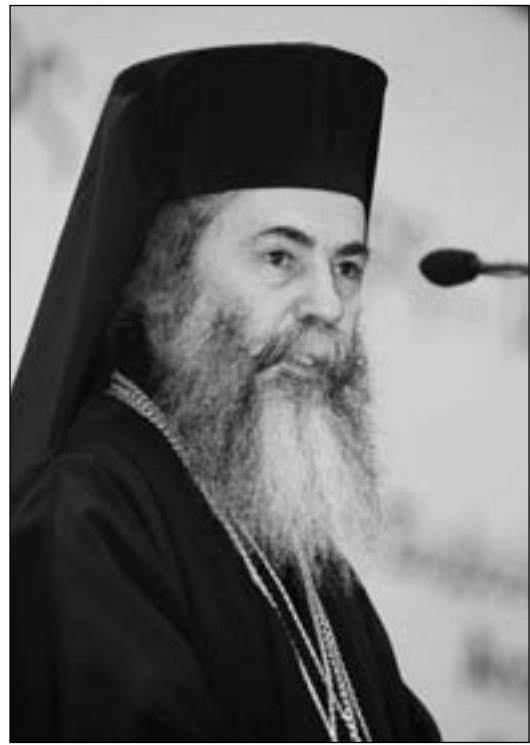
εκφράζουν τη βαθύτατη θλίψη τους και τον αποτροπιασμό τους για το νέο κύκλο βίας, τις καταστροφές, την αιματοχυσία που συμβαίνουν στη Λωρίδα της Γάζας σε μια περίοδο που χρονικά συμπίπτει με τον εορτασμό της Γέννησης του Βασιλιά της αγάπης και της ειρήνης.

Επιπλέον, οι θρησκευτικοί ηγέτες του Χριστιανισμού αποκηρύσσουν τις συνεχιζόμενες εκθροπραξίες, όλες τις μορφές βίας και ζητούν από τους πολιτικούς ηγέτες των δύο πλευρών να αρθούν στο ύψος των περιστάσεων και να σταματήσουν άμεσα κάθε πράξη βίας, η οποία σκορπίζει καταστροφή και τραγωδία.

Ακόμη καλούν τη Διεθνή Κοινότητα να επέμβει, ώστε να σταματήσει η ροή αίματος αθώων ανθρώπων, να εργαστεί σκληρά και έντονα για την εξεύρεση μιας βιώσιμης και περιεκτικής

λύσης, βασισμένη στις Διεθνείς Συνθήκες και Ψηφίσματα.

Συνεχίζοντας, επισημαίνουν πως: «Πιστεύουμε ότι η συνέχιση της αιματοχυσίας και της βίας δεν θα οδηγήσουν σε ειρήνη και δικαιοσύνη, αλλά θα καλλιεργούν τη διαμάχη μεταξύ των λαών. Υψώνουμε τις προσευχές μας στον Άρχοντα της ειρήνης να εμπνεύσει τις Αρχές και αυτούς που λαμβάνουν τις αποφάσεις από τις δύο πλευρές, να συμβάλλουν, ώστε να δοθεί τέλος στην παρούσα τραγική κατάσταση στη Λωρίδα της Γάζας. Προσευχόμαστε για τα θύματα, για τους πληγωμένους στην καρδιά», ενώ καταλήγουν, λέγοντας: «Ο Κύριος ας δώσει παρηγοριά και υπομονή σε όσους έχασαν αγαπημένους. Σε όσους ζουν με πανικό και φόβο, να τους ευλογήσει με ηρεμία και αληθινή ειρήνη».

ΕΝΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛ ΑΡΝΕΜΛΟΥ

Σημεία τῶν καιρῶν

Τά «σημεία» τῶν καιρῶν σήμερα εἶναι ὅτι ἐφθάσαμε εἰς ἀδιέξοδον, καί θά φθάσωμεν καί εἰς πολύ χειρότερον.

Ἐξηγήσαμεν, εἰς τούς ταγούς Πολιτείας καί Ἐκκλησίας, ὅτι ἐγκαίρως πρέπει ἡ Ἑλλάς νά συσσωματωθῇ εἰς τά Βαλκάνια, διότι τό Αἰγαῖον καί τά Βαλκάνια θά περιπέσουν εἰς ἄλλην σφαιραν ἐπιρροῆς. Τά γεγονότα ὅμως θά ἐξανγκάσουν καί τά Βαλκάνια καί τήν Ἑλλάδα νά εὗρουν λύσιν εἰς μίαν ἔνωσην, διά νά περισώσουν ὅ,τι δύναται νά περισώσουν.

Φαίνεται ὅτι μέγα δράμα καί τραγωδία θά ἐκτυλιχθῇ εἰς τήν Μ. Ἀνατολήν, μέ πυρῆνα τούς Παλαιστινίους, τόν Λίβανον, τό Ἰσραήλ, καί ἔρχεται καί ἡ σκληρά τιμωρία καί τῆς κεφαλῆς τῆς «δυσσώδους» δημοκρατίας τῆς Τουρκίας. Ἔ, σᾶς λέγω καί ἐγώ, ὅπως τό πρόβλεψε καί ὁ πατήρ μου ἀπό τοῦ 1896, ὅτι ἡ Τουρκία θά τιμωρηθῇ ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῆς ἔργων, καί ὅτι οἱ πρόσφυγες τῆς Κύπρου θά ἐπανεέλθουν εἰς τās ἐστίας τῶν, ὅπως ἐξῆλθον!.. Ὁ στρατός

τούς ἔβγαλε, τώρα «στρατός» ἄλλος θά τούς ἐπαναφέρῃ!.. Ἡ ἰδία ἡ Ἀγγλία θά ἀναγκασθῇ ἐν τέλει νά ἀντιταχθῇ εἰς τά σχέδια τῆς Τουρκίας καί τῆς Ἀμερικῆς. Καί μέ αὐτήν τήν Ἀγγλίαν καί ὀλόκληρος ἡ Εὐρώπη ἐν τέλει, διότι ἀντιτίθενται τά συμφέροντά των.

Καί ἡ Τουρκία καί ἡ Ἀμερική θά μετανοήσουν δι' ὅσα κάνουν εἰς θάρος τῆς Ἑλλάδος. Καί αὐταί αἱ ὑπερδυνάμεις θά μετανοήσουν, διότι ἄλλα φαινόμενα καί «σημεία τῶν καιρῶν» θά ἐμφανισθοῦν. Θά υποστοῦν ζημίαν καί πάταγμα, τά ὁποῖα δέν φαντάζονται τόσο ἡ Ἀμερική, ὅσο καί ἡ Τουρκία καί αἱ ὑπερδυνάμεις. Θά θέσουν θέμα σοβαρόν διά τήν κυριαρχίαν τοῦ κόσμου εἰς τόν Εἰρηνικόν! Ἀλλά τίποτε δέν θά ἐπιτύχουν. Θά αὐτοσυντριβοῦν, διότι δέν γνωρίζουν τό πρόβλημα, δέν γνωρίζουν τί ἐστὶ θέλησις Θεοῦ.

Ἡ Εὐρώπη, δυστυχῶς, διότι κατεπρόδωσεν τόν Χριστιανισμόν καί τόν ἔκαμε ἐμπόριον, χριστεμπόριον, ἐν τοῖς πᾶσιν, δέν

εἶναι εἰς θέσιν σήμερον οὔτε νά ἴδῃ, οὔτε νά ἀντισταθῇ. Μόνον ἂν τῆς δοθῇ ἄνωθεν φωτισμός. Ἀλλά διά νά τῆς δοθῇ ἄνωθεν φωτισμός, πρέπει νά ἐξαγνισθῇ. Τό Πνεῦμα τό Ἅγιον δέν φωτίζει, ἀφήνει νά πέσῃ, νά αὐτοκαταστραφῇ τό κακόν, νά αὐτοκαταστραφῇ ὁ ἑαυτοῦ, διότι ἄλλως ἐξυγίανσις δέν ἐπέρχεται. Ἰδοὺ καί ἡ ἐξήγησις διατί ἐπὶ δύο χιλιετίαι ὁ Χριστιανισμός δέν ἀπέδωσεν. Διότι πρέπει νά ἐξέλθῃ νικητῆς ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος, ἀγωνιζόμενος διά νά ἴδῃ χεῖραν βοηθείας ἐκ μέρους τοῦ ἐξ Οὐρανοῦ καταβάτος.

Ἡ λύσις τοῦ προβλήματος τοῦ ἀνθρώπου εὐρίσκεται εἰς τό: «Ζητεῖτε πρῶτον τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί τήν Δικαιοσύνην Αὐτοῦ καί τ' ἄλλα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν». Ἐάν δέν συνδέσωμεν τήν οὐράνιον σκέψιν, τήν υπερβατική σκέψιν τοῦ στοχασμοῦ, μέ τό βίωμα, λύσιν προβλήματος ἀνθρώπινου καί ἰδία σημερινοῦ, δέν θά εἰδωμέν, οὔτε ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, ὅσασδήποτε παραχωρήσεις καί ἂν

κάμωμεν, ὅσουςδήποτε συμβιβασμούς, καί ὅσασδήποτε συνθήκας καί ἂν κάμωμεν, εἴτε μέ τούς Ἀμερικανούς, εἴτε μέ τούς Εὐρωπαίους, εἴτε καί μέ τούς Τούρκους κ.λπ., δέν πρόκειται νά εἰδωμεν ἄσπρην ἡμέραν.

Ἐάν οἱ ταγοί Ἐκκλησίας καί Πολιτείας δέν προσανατολισθοῦν εἰς τό περιεχόμενον, τό πραγματικόν, τῆς ἐλευθερίας, τό ὁποῖον δέν ἐπιδέχεται χωρισμούς, καί μίση καί ἀνισότηας, ὄχι μόνον τό «ἐθνικόν» αὐτό θά πάῃ κατά διαβόλου, ἀλλά καί ὅλα τά ἔθνη. Καί θά καταρτισθῇ τελικά τό πραγματικόν, τό ἀληθές ἔθνος, τό ὁποῖον θά ἔχει τήν ρίζαν του εἰς τό ἱστορικόν ἐκεῖνο, τό: «Ἐληλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα δοξασθῇ ὁ Υἱός τοῦ ἀνθρώπου». Εἰς τό χριστιανοελληνικόν ἰδεώδες, δηλονότι. Καί ἄς ἔχουν ὑπ' ὄψιν των οἱ ταγοί Ἐκκλησίας καί Πολιτείας, ὅτι ὅπως ἔχει προείπει ὁ Ἰωάννης Ἀρνέλλος: «Τό πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος, τό πρόβλημα τοῦ Χριστιανοελληνικοῦ Ἰδεώδους, συνδέεται μέ τήν γιγάντων τοῦ Σινικοῦ Δράκοντος!»

Αγιορείτικες ἐπισημάνσεις

Σε συνέντευξη που παραχώρησε στο φύλλο της 15.11.2008 της εφημερίδας «Το Καποδιστριακό», του Πανεπιστημίου Αθηνών, με αφορμή την αναγόρευσή του σε επίτιμο διδάκτορα, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Νικόλαος, αγιορείτης μοναχός, είπε μεταξύ άλλων: «Το ιδανικό είναι μια φτωχή Εκκλησία. Τόσο φτωχή, που να μη μπορεί να κάνει και πολλά. Να ζει αυθεντικά και να δίνει, ὅτι ἔχει. Μια τέτοια Εκκλησία αποκτά πάρα πολλά. Την εμπιστεύεται ο κόσμος και της προσφέρει. Και είναι αλήθεια ὅτι ἔτσι ἔχει μαζέψει ἡ Εκκλησία τὴν περιουσία της. Συνέχεια μοιράζει και πάντα ἔχει».

Εξάλλου, ο γνωστός αγιορείτης μοναχός Μωυσῆς, σε ἄρθρο του στην πρωτοχρονιάτικη «Καθημερινή», ἔγραψε μεταξύ ἄλλων: «Ὁ ἱερός Ἀθωνας ονομάστηκε Νέα Βηθλεέμ. Ορισμένοι θεωροῦν ὅτι ἔσπασαν καὶ αὐτοῦ τὴν βίτρινά. Εἴμεθα καὶ εμεῖς ἐκτεθειμένοι. Θαυμάστε τὴν γύμνια μας. Εἶναι ὁ τόπος πάντως τῶν Ἁγίων καὶ τῶν μετανοούντων».

Δύο ἀφοπλιστικὲς ὁμολογίες. Αὐτὴ τὴν Εκκλησία καὶ αὐτὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος μᾶς διδάσκουν οἱ Ἅγιοι. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐλπίδα καὶ ἡ προσδοκία μας.

Πάνος Νικοδόπουλος

π. Στυλιανοῦ Μαγκουφάκη: «Κηρύγματα αγάπης»

Τό βιβλίό τοῦ π. Στυλιανοῦ περιλαμβάνει ὀμίλιες γραμμένες μέ πολύ ἀγάπη. Ἀκολουθώντας τήν Παύλεια ρῆση: «Μιμηταί μου γίνεσθε, ὅπως ἐγώ Χριστοῦ», καταπάνεται μέ τὰ θαυμάσια τοῦ Χριστοῦ, ὅπως εἶναι ἐξιστορημένα στήν Καινή Διαθήκη καί ἐρμηνευμένα ἀπό τούς ἁγίους Πατέρες.

Ὁ λόγος τοῦ ἀπλῶς, σαφῆς, βιωματικῶς δια φωτίζει, διαλύει πλάνες καί δίνει πρότυπα πρὸς μίμηση.

Πέθανε ὁ Λεωνίδας Παύλου

Ἄρχες Δεκεμβρίου συγχωρέθηκε ὁ Λεωνίδας Παύλου (1925-2008), ἄνθρωπος μέ ἐξαιρετική εὐφυμέθεια, σπάνιο ἦθος καί πολυδιάστατη προσφορά, ἡ ὁποία ξεκινᾶ ἀπό τὴ συμμετοχὴ τοῦ ἄνθρωπος μέ ἐξαιρετικὴ ἀγωνία (ΕΔΕΣ) καί κορυφώνεται μέ τίς δεκάδες ἱεραποστολές ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας στήν Ἀνατολική Ἀφρική (Κένυα, Οὐγκάντα, Τανζανία), ὅπου ὡς φαρμακοποιός συνόδευσε τὸν νῦν ἀρχιεπίσκοπο Ἀλβανίας.

Σημαντικὴ ὑπῆρξε καί ἡ ἀκατάπηνη καί ἀνυστερόβουλη δραστηριότητά του σέ ζητήματα αὐτοδιοίκησης καί πολιτισμοῦ.

Ἡ «Χ» ἐκφράζει τὰ εἰλικρινῆ της συλλυπητήρια στοὺς οἰκειούς του.

Κατά τῶν τοκιζόντων

του Αγίου Γρηγορίου, επισκόπου Νύσσης

‘Οποιοσδήποτε και ἂν εἶσαι, μίσησε τὸν τρόπο τὸν καπηλικό· σὸν ἄνθρωπος, πού εἶσαι, ἀγάπησε τοὺς ἄνθρώπους και ὄχι τὰ χρήματα. Σταμάτησε τὴν ἁμαρτία μέχρις ἔδω. Νὰ εἰπείς στοὺς φιλιτάτους σου τὸ σὸν τὸν λόγο τοῦ Ἰωάννη τοῦ Βαπτιστῆ: «Γεννήματα ἐχιδνῶν, φύγετε μακριὰ ἀπὸ ἐμένα» (Ματθ. 3, 7). Εἶθε καταστροφή αὐτῶν πού σὸς ἔχουν και σὸς λαμβάνουν, τέρπετε γιὰ λίγο, ἀλλὰ ὕστερα ἀπὸ καιρὸ ἢ σκωρία σας γίνεται μικρὸ δηλητήριο στὴν ψυχὴ, φράζετε τὴν ὁδὸ τῆς ζωῆς, κλείετε τὴς θύρες τῆς οὐρανοῦ βασιλείας· ἀφοῦ τέρψετε γιὰ λίγο τὴν ὄραση και χαϊδέψετε, γίνεσθε πρόξενοι τῆς αἰώνιου κολάσεως». Ἐφοῦ εἰπείς αὐτὰ, νὰ ἀποχωρισθῆς τὴν πλεονεξία και τοὺς τόκους, και πῆγαινε μὲ τὸ μέρος τῆς φιλοπτωχείας. «Και αὐτὸς πού θέλει νὰ δανεισθῆ ἀπὸ σένα νὰ μὴ τὸν περιφρονήσεις» (Ματθ. 5, 42). Ἐξ αἰτίας τῆς φτώχειας του σὸ ἐκετεύει και κάθεται συνέχεια στὴς θύρες σου, εἶναι ἄπορος και καταφεύγει στὸν πλοῦτο σου, γιὰ νὰ γίνεις τῆς ἀνάγκης του βοηθός. Σὺ ὅμως κάνεις τὸ ἀντίθετο, σὺ ὁ σύμμαχος γίνεσαι ἐχθρός, δηλαδή δὲν τὸν βοηθεῖς, ὡστε νὰ ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὴν ἀνάγκη πού τὸν πιέζει, και σὸ σένα νὰ ἐξοφλήσει τὸ δάνειο, ἀλλὰ διασπείρεις κακὰ σ’ αὐτὸν πού βρίσκεται σὸ δυσχέρεια, γυμνώνοντας περισσότερο τὸν γυμνὸ, ξανατραυματίζεις τὸν τραυματισμένο, ἐπισυνάπτοντας φροντίδες στὴς φροντίδες, και λύπες στὴς λύπες. Διότι αὐτὸς πού δέχεται χρήματα μὲ τὸν τόκο τους λαμβάνει προκαταβολὴ γιὰ πενία, και μὲ τὸ πρόδημα τῆς εὐεργεσίας βάζει τὴν καταστροφὴ τὴν οἰκία του. (...)

Εἶναι ἀργός και πλεονεκτικός ὁ βίος ἐκείνου πού τοκίζει· δὲν γνωρίζει τὸν κόπο τῆς γεωργίας, τὴν ἐπινοητικότητα τοῦ ἐμπορίου, και κάθεται στὸ ἴδιο μέρος τρέφοντας θηρία στὸ σπιτί του. (...)

Ἄλωνι του εἶναι τὸ σπιτί, στὸ ὅποιο λεπτύνει τὴς περιουσίες τῶν θλιβομένων· ὅλα τὰ βλέπει σὸν δικὰ του. Εὐχεται στοὺς ἄνθρώπους ἀνάγκες και συμφορές, γιὰ νὰ πᾶνε ἀναγκαστικά σ’ αὐτὸν. Μισεῖ αὐτοὺς πού ἀρκοῦνται στὰ εἰσοδήματά τους, και θεωρεῖ αὐτοὺς πού δὲν ἔχουν δανεισθῆ ἐχθρούς. Κάθεται πολὺ χρόνὸ στὰ δικαστήρια, γιὰ νὰ βρεῖ

αὐτὸν πού πιέζουν οἱ ἀπαίτητές, και ἀκολουθεῖ τοὺς εἰσπράκτορες τῶν φόρων, ὅπως οἱ γύπες τὴς παρατάξεις τοῦ στρατοῦ και τοὺς πολέμους. (...)

Ὁ ὑπερβολικὰ ἀναίσχυντος δανειστής κουράζεται, γιὰ νὰ διπλασιάσει τὸ κεφάλαιό του, ὁ Θεὸς ὅμως ἐκουσίως δίδει τὸ ἑκατονταπλάσιο σ’ αὐτὸν πού δὲν στενοχωρεῖ τὸν ἀδελφό του. Πίστευσε λοιπὸν στὸν Θεὸ, πού σὸ συμβουλεύει, και θὰ λάβεις τόκους ὄχι ἁμαρτωλούς. Γιατί μὲ ἁμαρτωλὸς μέριμνες λειώνεις τὸν ἑαυτὸν σου μετρώντας τὴς ἡμέρες, τοὺς μῆνες ἀριθμώντας, τὸ κεφάλαιο σκεπτόμενος, ὀνειροπολώντας τὴς αὐξήσεις, φοβούμενος τὴν προθεορία, μήπως ἔλθει ἄκαρπη, ὅπως

τὸ θέρος χτυπημένο ἀπὸ τὸ χαλάζι: (...)

Ἐσοῦ ὅμως ἀπὸ τὸν χαλκὸ και τὸν χρυσὸ, πού εἶναι ἀγονεῖς ὕλες, νὰ μὴ ζητεῖς τόκο, μήτε νὰ ἐκθιάζεις τοὺς πτωχοὺς και νὰ συμπεριφέρεσαι ὅπως οἱ πλοῦστοι, μήτε νὰ δίνεις παραπάνω σ’ αὐτὸν πού ζητεῖ τὸ δάνειο. Ἦ, λοιπὸν, δὲν γνωρίζεις ὅτι ἡ ἀνάγκη δανείου εἶναι εὐπρόσωπη αἴτηση ἐλεημοσύνης; Γι’ αὐτὸ και ὁ (Μωσαϊκός) νόμος, δηλαδή τὸ εἰσαγωγικὸ γράμμα τῆς πίστεως, παντοῦ ἀπαγορεύει τὸν τόκο: «Ἐάν δανείσεις χρήματα στὸν ἀδελφὸ σου, δὲν θὰ εἶσαι καταπεστικός» (Ἐξ. 22, 24). Και ἡ χάρις τοῦ Εὐαγγελίου, πού πλεονάζει τὴν πηγὴ τῆς ἀγαθότητας, νομοθετεῖ τὴ διαγραφὴ τῶν ὀφειλῶν· ἐδὼ γίνεται ἐλεημῶν και λέγει: «Και ἂν δανείζετε σὸ αὐτοὺς πού ἐλπίζετε νὰ πάρете πίσω τὰ δανεισθέντα, ποιὰ εὐγνωμοσύνη θὰ σὸς ὀφείλουν;» (Λουκ. 6, 34) και ἄλλου στὴν παραβολὴ τιμωρώντας πικρά τὸν σκληρὸ δοῦλο, ὁ ὅποιος δὲν λυπήθηκε τὸν σύνδουλό του, πού τὸν προσκύνησε, οὐτε τοῦ χάρισε τὸ μηδαμινὸ χρέος τῶν ἑκατὸ δηναρίων, αὐτὸς ὅμως ἔλαβε τὴ συγχώρηση γιὰ τὰ μύρια τάλαντα (Ματθ. 18, 23-35). Ὁ δὲ Σωτήρας μας και ὁ διδάσκαλος τῆς εὐσεβείας και

προσευχῆς, τύπο ἀπλό εἰσηγούμενος στοὺς μαθητὲς του, ἔνα και μοναδικὸ ἔβαλε στὰ λόγια τῆς ἱκεσίας, τοῦτο δὲ μάλιστα πρέπει και εἶναι ἀρκετὸ πρῶτα νὰ παρακαλέσουμε τὸν Θεὸ: «Και ἄφρησέ μας τὴς ὀφειλές μας, καθώς και ἔμεις ἀφήσαμε στοὺς ὀφειλῆτες μας» (Ματθ. 6, 12).

Πῶς λοιπὸν θὰ προσευχηθεῖς σὺ, ὁ τοκογλύφος; Μὲ ποιὰ συνείδηση θὰ ζητήσεις ἀπὸ τὸν Θεὸ ἀγαθὸ αἴτημα σὺ, πού πάντοτε παίρνεις και δὲν ἔμαθες νὰ δίνεις; Ἦ δὲν γνωρίζεις ὅτι ἡ προσευχὴ σου εἶναι ὑπόμνηση τῆς μισανθρωπίας σου; Τί πράγμα συγχώρησε και ζητεῖς συγγνώμη; Ποιὸν ἐλέησε, και καλεῖς τὸν ἐλεήμονα; Κι ἂν ὅμως κάποτε δώσεις ἐλεημοσύνη, ἀπὸ πού τὴν δίνεις; Δὲν τὴ δίνεις ἀπὸ τὴν πικρὴ σου και μισάνθρωπο φρολογία; Δὲν εἶναι γεμάτη ἀπὸ τὰ δάκρυα και τοὺς στεναγμούς τῶν ξένων συμφορών; Ἐάν γνώριζε ὁ πτωχὸς ἀπὸ πού τοῦ δίνεις τὴν ἐλεημοσύνη, δὲν θὰ ἐδέχτο, διότι θὰ ἦτο σὸν νὰ ἐπρόκειτο νὰ γευθεῖ σάρκες ἀδελφικές και αἷμα τῶν δικῶν του, και θὰ σοῦ ἔλεγε ἕνα λόγο γεμάτο ἀπὸ συνετὴ παρηγορία: «Μὴ μὲ θρέψεις, ἄνθρωπε, ἀπὸ ἀδελφικά δάκρυα, μὴ δώσεις ἄρτο στὸν πτωχὸ πού γίνεται ἀπὸ τὸν στεναγμὸ τῶν συμπτώχων μου. Νὰ τὸ ἐπιστρέψεις πρὸς τὸν ὄμοιο μου αὐτὸ πού ἄδικα πήρες, και ἐγὼ θὰ ὁμολογήσω τὴ χάρι». Τί ὠφελεῖς, ὅταν κάνεις πολλοὺς πτωχοὺς και ἱκανοποιεῖς ἕναν; Ἐάν δὲν ὑπῆρχε τὸ πλῆθος τῶν τοκιστῶν, δὲν θὰ ὑπῆρχε τὸ πλῆθος τῶν πεινασμένων.

Διάλυσε τὴ συμμορία σου, και ὅλοι θὰ ἀποκτήσουμε τὴν αὐτάρκεια. Ὅλοι κατηγοροῦν τοὺς τοκιστὲς, και δὲν θεραπεύεται τὸ κακὸ ἀπὸ τὸν νόμο, τοὺς προφήτες και τοὺς Εὐαγγελιστὲς.

Ὅπως λοιπὸν λέγει ὁ θεοπέσιος Ἄμωσ: «Ἀκούσατε, ἔσεῖς πού συντριβετε τὸ πρωῖ τὸν πτωχὸ και καταδυναστεύετε τοὺς πτωχοὺς ἐπάνω στὴ γῆ, ἔσεῖς πού λέγετε πότε θὰ περάσει ὁ μῆνας, και νὰ κάνουμε νέα συναλλαγῆ» (Ἄμωσ 8, 4 κ.ε.). Διότι οὐτε οἱ πατέρες τόσο χαίρονται, ὅταν γεννῶνται τὰ παιδιά τους, ὅσο χαίρονται οἱ τοκιστὲς, ὅταν συμπληρώνονται οἱ μῆνες. (...)

(«Μ. Βασιλείου - Γρηγορίου Νύσσης, Δύο ὁμιλίες κατὰ τῶν τοκιζόντων», μτφρ.: Δ. Ἀθανασόπουλος, ἐκδόσεις Νεκτ. Παναγόπουλου, Ἀθήνα 2000, σσ. 31-40).

Ἐνα σύστημα

του Στάθη Σταυροπούλου δημοσιογράφου

Ζούμε σε μια δύσκολη εποχή. Μια βαθιά κρίση έρχεται, ο καπιταλισμός πεθαίνει, δηλαδή παλινορθώνεται, και αυτοί που προκάλεσαν το πρόβλημα είναι οι ίδιοι που ετοιμάζουν λύσεις ακόμα χειρότερες για ακόμα πιο επικίνδυνες για τον άνθρωπο και την ανθρωπότητα.

Η κρίση αυτή στην πραγματικότητα, αν εξαιρέσουμε τους αφελείς και τους ιδιοτελείς, δεν αιφνιδίασε κανέναν. Δεξιοί και αριστεροί την έβλεπαν να έρχεται ήδη από δεκαετίες και θα έπρεπε να είναι θεότυφος κανείς για να μη βλέπει τα σημάδια της: την καταστροφὴ του περιβάλλοντος, την εξάπλωση του πολέμου, τη θεότρεψη ανισοκατανομή των εισοδημάτων, την ενδημία της πείνας, της δίψας και της φτώχειας.

Το ρολόι έδειχνε ένα νεκρὸ παιδί κάθε τρία δευτερόλεπτα στον πληνῆτη εξαιτίας αυτών των λόγων. Όλοι λοιπὸν γνωρίζαμε. Όλοι είμαστε ανθρωποειδημένοι.

Και οι μεν δεξιοί, κάθε τύπου, εκσυγχρονιστές, σοσιαλδημοκράτες ή παραδοσιακοί συντηρητικοί και πάντως όλοι νεοφιλελεύθεροι, κοίταζαν πῶς να επωφεληθῶν περισσότερο ἀπὸ τὴν κρίση, αἰτία τῆς οποίας ὑπῆρξαν οι πράξεις τους, ὅπως θα προσπαθῶσουν και τώρα να κάνουν το ἴδιο με τα αποτελέσματά της.

Διότι ακριβῶς αὐτὸ εἶναι ὁ καπιταλισμός. Θρέφεται ἀπὸ τὴν ἴδια του τὴν παθογένεια και ανακυκλώνει τις κρίσεις του ἄχρι καιροῦ, ἐνὸς καιροῦ πού ὄλο και απομακρύνεται στο βάθος του ορίζοντα, ἀντὶ να συμβεῖ τὸ ἀντίθετο και η κρίση να ενεργοποιήσει τις δυνάμεις ἐκεῖνες πού θα ὀδηγήσουν στὴν ἀνατροπὴ του συστήματος πού η γεννὰ, ἐνὸς συστήματος πού εἶναι τὸ ἴδιο μια διαρκὴς κρίση ἀπὸ μόνου του. Ἐνὸς συστήματος πού ζεῖ διὰ του θανάτου.

Ἀλλὰ αν οι δεξιὲς δυνάμεις εἶναι αὐτὲς πού επωφελοῦνται ἀπὸ αὐτὴν τὴ διαδικασία, οι αριστερὲς πού βρίσκονται; Γιατί δὲν μπορούν και αὐτὲς να «επωφεληθῶσουν» ἀπὸ τὴν κρίση, προβάλλοντας τις αιτίες τῆς, τις συνέπειές τῆς και προτείνοντας λύσεις πού θα συσπείρωναν τον κόσμο, τους πολι-

τες σε ἕναν ἀγῶνα ἀνατροπῆς του διαρκούς οικονομικοπολιτικού θανάτου πού βιώνουν ἀπὸ φάση σε φάση Ἀριστερά· Γιατί ἐνὸ η Ἀριστερά ἐχει ἱστορικὸ δίκιο, η ἱστορία τὴν προσπερνάει;

Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο ἐρώτημα.

Η Ελλάδα στο ἄγνωστο

Κατὰ ἕναν τρόπο παράδοξο, πού ἴσως και παράδοξος να μὴν εἶναι, αὐτὸ τὸ ἐρώτημα πού ἀφορὰ τὴν Ἀριστερά, ὁμοίως ἀφορὰ και τὴν Ἑλλάδα, ὡς μια χώρα στο πλαίσιο τῆς νέας τάξης πραγμάτων, πού η χαρακτηρίζουν οι δυνάμεις τῆς παγκοσμιοποίησης. Διότι η παγκοσμιοποίηση ἡ ἴδια εἶναι η πολυεθνικὴ συνισταμένη τῶν ἰσχυρῶν ἐθνῶν. Το διεθνὲς τους τραστ.

Ποια εἶναι η θέση τῆς Ἑλλάδας μέσα σε αὐτὸ ἢ ἕνα ἐνδεχόμενο ἐναλλακτικὸ τοπίο; Ποια εἶναι η στρατηγικὴ τῆς χώρας για τὴ θέση τῆς στον κόσμο αὐριο; Με ποια τακτικὴ θα κινηθεῖ, ὡστε να επιτύχει τους στόχους τῆς; Ουδεὶς γνωρίζει.

Και ουδεὶς γνωρίζει, διότι τέτοια πράγματα δὲν υπάρχουν. Η ἄρχουσα τάξη τῆς χώρας και ο λαὸς ἀπὸ πίσω πορεύονται κατὰ τὴ συγκυρία. Διαμορφώνουν ἐπιλογές ἀναλόγως τῶν στροφῶν τῆς τύχης — ἐχει ὁ θεὸς και βλέπῆς, τὴ γλιτώσαμε και αὐτὴν τὴ φορὰ — δείχνει η χώρα σαν να θυσιάζει μόνιμως στὴν τύχη, μια θεὰ ἀστατη πού οὐτε ναὸ δὲν τῆς εἶχαν οἱ Ἑλληνας, ἀφίνοντας τέτοιες κουτοπονηριὲς για τους Ρωμαίους. Ἀλλὰ αν η Ἑλλάδα πορεύεται στο ἄγνωστο με βάρκα τὴν ἐλπίδα, τὸ ἴδιο κάνει και η Ἀριστερά, πλὴν ὅμως ἐπιπλέον πλῆει παράλυτη, σχεδὸν ἀνίκανη να προσφέρει κάτι παραπάνω ἀπὸ ὀρισμένα πράγματα παραμυθίας, ἐλπίδων και παρηγορίας στους λαϊκοὺς: τους ἀπλοῦς και τους παρίες. Γιατί;

Διότι οὐτε η Ἀριστερά τῆς ἐποχῆς μας ἐχει σχέδιο, στόχους, πρόγραμμα, στρατηγικὴ και τακτικὴ. Αποσβολωμένα ἀπὸ τὴν κατάρρευση του υπαρκτοῦ σοσιαλισμοῦ τὸσο, ὅσο και ἀπὸ τὴν ἐνσωμάτωση τῆς σοσιαλδημοκρατίας, η Ἀριστερά μνέσκει ἀδρανὴς ἢ, ἔστω, ἀνεπαρκῶς χρήσιμη.

Οι ευθύνες τῆς Ἀριστερῆς

Φοβάμαι ὅτι οι αιτίες αὐτοῦ

του φαινομένου εἶναι κυρίως δύο: πρῶτον η ἀποθυμία και ἴσως η δομικὴ ἀδυναμία τῆς Ἀριστερῆς, κομμουνιστικὴς και ριζοσπαστικῆς, να ἐξετάσει τὸ παρελθόν τῆς, να ἐννοήσει τὴν ἱστορία τῆς, να κάνει τὴν αυτοκριτικὴ τῆς και συνεπῶς να διαμορφώσει ἐκ νέου τα προτάγματά τῆς, να οργανώσει ἐκ νέου τον ἑαυτὸ τῆς και να προτείνει ἐκ νέου τὴν πολιτικὴ τῆς στο λαό, βασισμένη στὴ σχέση τῆς μαζί του και ὄχι στὴς δημόσιες σχέσεις τῆς με τὸ σύστημα. Και ἀπὸ ἐδῶ ξεκινὰ η δεύτερη αἰτία για τὴν ἀναποτελεσματικὴτητα τῆς Ἀριστερῆς στὴν ἐποχὴ μας. Εἶναι η ἀιχμαλωσία τῆς ἀπὸ τὴν κυρίαρχη ἰδεολογία.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι, παρότι πτημένη πολιτικὸς η Ἀριστερά, κυριαρχοῦσε ἰδεολογικῶς ἐπὶ χρόνια στο παρελθόν στὴν κοινωνία με ἀναντίστοιχο ὡς προς τὸ μέγεθός τῆς τρόπο, ἀντίστοιχο ὅμως με τὸ ἐιδικὸ βάρος τῆς ἱστορίας τῆς.

Ἀφημένη και ἐνίοτε ἐπηρεμένη ἀπὸ αὐτὴ τὴν κυριαρχία τῆς, η Ἀριστερά ἄρχισε με εὐκολία να ἐνσωματώνει πολυπλοκὴ ἀπὸ τις ἰδέες πού η πραγματικὴτητα του συστήματος παρήγαγε. Χωρὶς να τις ἐπεξεργάζεται κριτικὰ, ἄρχισε να ἐνσωματώνει και να ἀπορροφᾶ ἐπικοινωνιακῶς τὸν τρόπο μια σειρά καινοφανῶν και πιασάρικων δογμάτων, σχολῶν σκέψης, ρευμάτων ἢ ἐννοιῶν, ὅπως ὁ μεταμοντερνισμὸς, η πολυπολιτικὴ ἀποκλιτικὴ, τὸ ἐθνικὸ φανατισμὸ, η πολιτικὴ ὀρθότητα, η νεωτερικὴτητα και μια σειρά ὀλοκλήρη ἀπὸ ἀμερικανισμοὺς, ὅπως ὁ αυτοπροσδιορισμὸς, η ἀλήθεια του ἄλλου και ἄλλα συναφῆ παιδαριώδη. Εἶναι ἀλήθεια πῶς μόλις φθάσαμε στὴς παράπλευρες ἀπώλειες και τους ἀνθρωπιστικούς βομβαρδισμούς ἄρχισε να συνειδητοποιεῖ κάτι ποῖα λάθη τῆς — αν και ὄχι ὄλη η Ἀριστερά ἢ ὄλοι οι Ἀριστεροί — ἦταν ὅμως ἀργά. Η Ἀριστερά ἐχει στο μεταξύ βγεῖ ἀπὸ τὴν πρωτοπορία ἢ, για να εἶμαι δίκαιος, τὸ μέρος τῆς ἐκεῖνο πού ἐχει γίνε παρακοιούθημα τῶν ἐκσυγχρονιστῶν, ὄχι μόνου βγήκε ἀπὸ τὴν πρωτοπορία, ἀλλὰ ἄρχισε να μωρικόζει τα καινο/κενοφανῆ τῶν φιλελευθέρων, τῶν νεοφιλελευθέρων και τῶν συντηρικῶν με ὄλο και πιο ἐντονου ἐνθουσιασμό, σαν να ἐχει ἀνακαλύψει τὴν Ἀμερικὴ.

Ἀνύποπτο για πολλὰ σύν-

σε διαρκή κρίση

θετα φαινόμενα (όπως επί παραδείγματι για την καταγωγή του μεταμοντερνισμού από τον φασισμό τον ίδιο) ένα μέρος της Αριστεράς άρχισε να βαδίζει βέβαιο για το δίκιο του προς μια αποβλάκωση, η οποία είναι προϋπόθεση της αγοραίας σκέψης και του μοναχαιστικού τρόπου αντίληψης.

«Απελευθερωμένη» αυτή η Αριστερά από τη λαϊκή παράδοση, από τους μεγάλους της ποιητές, από την ίδια τη διαλεκτική σκέψη, προσχώρησε στην αναπαραγωγή των κλισέ της κυρίαρχης ιδεολογίας συχνά με πάθος νεοφωτιστού ιεροκήρυκα και σωτηριολογικό φανατισμό, για να μην πω σταλινική μισαλλοδοξία, όπως αυτή που επέδειξε υιοθετώντας το περίφημο πόνημα Ρεπούση.

Το έδαφος είχε προετοιμαστεί καλά, απλώς το εν λόγω δυσώνυμο βιβλίο έδειξε το μέγεθος του προβλήματος.

Ήδη πριν δέκα χρόνια είχε τεθεί το θέμα της ασυνέχειας της ελληνικής γλώσσας. Μετά ετέθη το θέμα της ασυνέχειας των Ελλήνων. Μετά προβλήθηκε η άποψη ότι τα έθνη τα φτιάχνουν τα κράτη.

Τόννοι αυθαιρεσίας, αντιεπιστημονικού βολνταρισμού και ιδεολογικής τρομοκρατίας στήριξαν αυτές τις απόψεις. Ο όποιος αντίλογος βαφτίζονταν αμέσως φαισκόκκινος, ο Ρίτσος βγήκε εθνικιστής, ο Σεφέρης βρυκόλακας, ο Ελύτης αρχαιοπληκτος και κάποιοι άρχισαν να κάνουν την αυτοκριτική τους που το ΕΑΜ δεν ήταν μη κυβερνητική οργάνωση. Παιδαριώδη πράγματα, ξεπεσμός και φυσικά πολιτική παράλυση. Διότι πολιτική πράξη χωρίς ξεκάθαρο πολιτισμικό πλαίσιο υπάρχει μόνον ως ραγιαδισμός και εθελοδοουλεία.

Πολιτική χρήση στην άρχουσα τάξη

Αυτό που πάθαμε ως Αριστερά, είτε υιοθετώντας εν όλω ή εν μέρει αυτές τις τάσεις, είτε δίνοντας άσυλο σε πολλούς από τους εκπροσώπους τους, ήταν βίαια καταστροφικό. Θεωρήθηκε σχεδόν ντροπή να μελετά κανείς τους αρχαίους συγγραφείς και τα ανθρωπιστικά γράμματα, να αισθάνεται το πένθος και το έλεος. Μπορούσε άνετα να λησσοποιηθεί όποιος

κατέφευγε στη μνήμη της γλώσσας, για να εννοήσει μια έννοια. Χειραγωγήθηκε εν πολλοίς η λογοτεχνική παραγωγή από μια κάστα κριτικών. Αναγορεύσαν κανείς σε «ελληναρά», αν προσπαθούσε να μεθύσει με το αθάνατο κρασί του '21, και τον καταχωρούσαν απνευστί ως αντιαμερικανό ή αντισημίτη, αν τολμούσε να αντιλέξει στον ιμπεριαλισμό. Αυτό το τελευταίο δείχνει πόσο η αφαίρεση του πολιτισμικού φορτίου, κάνει την πολιτική χρήσιμη μόνο στην άρχουσα τάξη.

Άνθρωποι αγράμματοι, όπως αυτοί που νόμιζαν ότι στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο νίκησε η Ρωσία και όχι η ΕΣΣΔ (βιβλίο Ρεπούση), άνθρωποι που προσδιόριζαν το Ολοκαύτωμα ως απλώς μια κακή στιγμή της ανθρωπότητας (βιβλίο Ρεπούση) υψώθηκαν ως άλλοι κήνσορες και τιμητές πάνω από τα κεφάλια όσων κατέβαζαν τρεις βιβλιοθήκες, πριν τολμήσουν να ανοίξουν το στόμα τους.

Ποιος Μιχαήλ Ψελλός, αγαπητέ μου Λαοκράτη, που στην εισαγωγή του βιβλίου σου παραθέτεις ποίημα για το πάθος του για τα γράμματα — αυτά είναι ψιλά γράμματα μπροστά στο πάθος ορισμένων να βγάλουν τα μάτια της Αριστεράς, για να μη διαβάζουν οι άνθρωποι! Το τραγικό είναι ότι η Αριστερά, το εν λόγω μέρος της, τους έχει υιοθετήσει, έχει ενστερνισθεί μάλιστα επί μακρόν τις επίσημες από μακρόν χρεωκοπημένες ιδέες τους. Είναι μια παγίδα από την οποία η Αριστερά έπρεπε να βγει χθες, αλλά δεν είμαι αισιόδοξος ότι θα βγει ποτέ. Η «Αυγή», φερ' ειπείν, εξακολουθεί να χύνει τόνους μελάνι για το εθνικό φαντασιακό και είναι πολλοί αυτοί που στα Πανεπιστήμια, στα κόμματα και τις εφημερίδες που λειτουργού αλληλοποστηριζόμενοι ως καταπιάνεται με όλα αυτά τα προβλήματα έχοντας την πυκνότητα και την ενάργεια ενός μανιφέστου. Και αντιθέτως προς το πάθος ενός γραφιά, όπως το δικό μου, τη νηφαλιότητα ενός δασκάλου.

Το βιβλίο του Λαοκράτη Βάσση

Το βιβλίο του Λαοκράτη καταπιάνεται με όλα αυτά τα προβλήματα έχοντας την πυκνότητα και την ενάργεια ενός μανιφέστου. Και αντιθέτως προς το πάθος ενός γραφιά, όπως το δικό μου, τη νηφαλιότητα ενός δασκάλου.

Συνέχεια στη σελ. 8

ΓΑΖΑ: Ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης

της Μαρίας Μπινιάρη

Η Έλεν Κανταράου, ανταποκρίτρια των Ανεξάρτητων Μέσων Ενημέρωσης στη Μέση Ανατολή από το 1979, δημοσίευσε στις 16-1-09 ένα άρθρο φοβερά αποκαλυπτικό για το τι γίνεται επί της ουσίας στη πολυάριθμη Γάζα.

Μεταξύ άλλων αναφέρει ότι η Γάζα είναι ένα απέραντο στρατόπεδο συγκέντρωσης αφού 1,5 εκατομμύρια άνθρωποι συνωστίζονται σε 140 τετραγωνικά μίλια περιορισμένα από παντού με 25 πόδια ψηλούς τοίχους, που χωρίζονται από μια απέραντη έκταση ισοπεδωμένης γης.

Το 2005 η Γάζα εληγχόταν από το Ισραήλ από αέρα και θάλασσα. Οι εισοδοί και οι έξοδοι των ανθρώπων μαζών γίνονταν κάτω από ηλεκτρονικό έλεγχο και κάτω από συνεχή εξονυχιστική εξέταση. Βομβαρδίζοντας, ισοπεδώνοντας με τα τανκς και τα Ουζί είναι σαν να σημαδεύεις ζώα μέσα σε ένα μαντρί.

Δήθεν μιλούν για ευστοχία στους βομβαρδισμούς και αποφυγή των πολιτών από το στόχαστρό τους, ένα τόσο μεγάλο ψέμμα, που ακόμα και το πιο μικρό παιδί της Γάζας θα το καταλάβαινε.

Από τις 27 Δεκεμβρίου το Ισραήλ έχει βομβαρδίσει τα κτίρια της κυβέρνησης της Γάζας, τα πανεπιστήμια, τα τζαμιά, τα σχολεία, τις κλινικές. Είναι αδύνατο να ακολουθήσεις το ρυθμό των νεκρών και των τραυματιών που άρχισε στις 13 Ιανουαρίου, όταν ο Οργανισμός Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ισραήλ ανέφερε το θάνατο 900 Παλαιστίνων με περισσότερους από 4.200 τραυματίες.

Στο τηλεοπτικό πρόγραμμα «Δημοκρατία Τώρα» ένας Νορβηγός γιατρός, ο Μάντς Γκίλμπερτ, που μόλις είχε επιστρέψει από τη Γάζα στη Δανία, είπε στην υπεύθυνη της εκπομπής Είμι Γκούντμαν ότι το 90% των φονευθέντων ήταν πολίτες. Ο Γκίλμπερτ ανέφερε 971 νεκρούς, εκ των οποίων ένας στους τρεις ήταν παιδιά κάτω από τα δεκαοκτώ.

Ο ίδιος είχε εργαστεί στη Γάζα για χρόνια και ήταν εκεί και τις μέρες της πρώτης Ισραηλινής εισβολής.

Οι «Τάιμς» του Λονδίνου,

ανέφεραν ότι παράνομα χρησιμοποιήθηκε φώσφορος, για να πλήξει τους πολίτες.

Εγκλήματα πολέμου

Όταν ο λευκός φώσφορος έρθει σε επαφή με το δέρμα, οι φλόγες του συνεχίζουν να σε καίνε για δέκα λεπτά ακόμα. Συχνά διεισδύει μέχρι το κόκκαλο. Ο Γκίλμπερτ και άλλοι ειδικοί πιστεύουν πως το Ισραήλ χρησιμοποιεί ένα

ρίεργα τραύματα, που δεν είχε ξαναδεί. Εργαζόμενος στο νοσοκομείο Αλ Σίφα, με εικοσαετή πείρα, τέτοιους τραυματίες δεν είχαν δει τα μάτια του. Τραύματα στο κρανίο με κατάγματα στη σιαγόνα, στα ζυγωματικά, ρινικά οστά, μικρά-μικρά κομματάκια. Μια τέλεια παραμόρφωση προσώπου, σαν να είχε περάσει οδοστρωτήρας. Οι βομβολών ματιών άφαντοι σχεδόν στα

καινούργιο όπλο, πυκνό, αδιαφανές, μεταλλικό πυρομαχικό, κατασκευασμένο στις ΗΠΑ, που φέρνει φονικό, ισχυρό πόνο, κατασκευασμένο να πλήξει μικρές περιοχές, το DIME.

Τα τραύματα που βλέπουν οι γιατροί στη Γάζα είναι πρωτόγνωρα. Σύμφωνα με τον Γκίλμπερτ, το συμβατικό βολιδοφόρο καταστρέφει μέλη του σώματος και άλλα όργανα σαν να τα έχει κόψει κάποιος με τεράστιο μαχαίρι.

Το DIME δεν αφήνει κανένα ίχνος σφαίρας, αλλά μάλλον ένα είδος ουσίας (είναι φτιαγμένο από νικέλιο και κοβάλτιο). Καταστρέφει τους μύες, τους ξεχωρίζει από τα οστά.

Κάποιοι κατατάσσουν τα όπλα DIME στα πυρηνικά, επειδή βασίζονται σε μια διαδικασία συγχώνευσης. Το Ισραήλ παγίδευσε εκατοντάδες πολίτες μέσα σε ένα σχολείο, σαν να ήταν γατιά μέσα σε κουτί, με πάρα πολλά παιδιά ανάμεσά τους και ύστερα φεροκοπούσε το κουτί αυτό με βόμβες.

Ποια ήταν η αντίδραση του κόσμου; Σχεδόν καμία. Τελικά προστατεύουμε περισσότερο τη ζωή από τους Παλαιστίνους.

Ο οφθαλμίατρος Dr Αμπντέλ μου μίλησε για πε-

ρισσότερα πτώματα.

Αναμένουμε τι θα βγει μετά την ανάληψη των προεδρικών καθηκόντων του Ομπάμα, που τόσος ντόρος για φανφάρες σε τέτοιους καιρούς μας προκαλούν.

Όλη η αμερικανική πολιτική σκηνή έχει σιωπηρώς επικροτήσει το Ισραήλ, δίνοντάς του άφεση για όλα τα τραγικά που έχει διαπράξει.

Αξίζει εδώ να σας θυμίσω ένα απόσπασμα από το μέλος της Ευρωπαϊκής Βουλής Λουίζα Μοργαντίνι, σε ανοικτή της επιστολή στους Ευρωπαίους αρχηγούς:

«Το Ισραήλ έχει δικαίωμα να υπάρξει ως φυσιολογικό κράτος για τους πολίτες του κατά μήκος των συνόρων από το 1967, περισσότερο ευρύ από εκείνο του σχεδίου συμμετοχής από τα Ηνωμένα Έθνη το 1947.

Θα ήθελα όμως να έβλεπα έστω και την ελάχιστη αγανάκτησή σας, από την πληγωμένη ανθρωπιά σας και να ακούσω να φωνάζετε για τον πόνο τόσο πολλών θανάτων και τόσο μεγάλης καταστροφής για τόση απανθρωπιά και αναληψία για τόσους πολλούς βιασμούς του διεθνούς και ανθρωπιστικού νόμου!...

Θεέ μου, σε τι φοβερό κόσμο ζούμε»!

Αυτή η παιδεία είναι δημόσιο αγαθό;

Του Κώστα Χαρ. Νεονάκη επίτιμου σχολού συμβούλου

Η προκοπή ενός λαού, πνευματική και υλική, εξαρτάται από την ποιότητα της παιδείας του. Η σωστή παιδεία καλλιεργεί τους πολίτες και τους κάνει εργατικούς, δημοκρατικούς, κοινωνικούς, δίκαιους και ειρηνικούς. Είναι το μεγαλύτερο επίγιο αγαθό, κατά τους τρεις Ιεράρχες.

Η εποχή μας μαστίζεται από μεγάλη ηθική, πολιτική και οικονομική κρίση. Αυτές οι κρίσεις, μεγαλύτερες στη χώρα μας, τραυματίζουν και αποδυναμώνουν τις ψυχές μας και μας κάνουν ανήμπορους να αντιδράσουμε. Μας κάνουν ευθυνόφοβους και δεν αντιλαμβανόμαστε, ούτε αναλαμβανόμαστε τις δικές μας ευθύνες.

Ακούμε για πολέμους, σκοτωμούς, ληστείες, αδικίες, απαγωγές, εκμεταλλεύσεις, ναρκωτικά, πόνο και δάκρυα και απλώς παρακοιλούμαστε, κλεισμένοι στη μοναξιά και απομόνωσή μας. Η ψυχική μας γύμνια δεν επιτρέπει έξοδο και συνάντηση με τους άλλους. Δεν επιτρέπει λίγη αγάπη και κοινωνία με αυτούς που υποφέρουν και ζουν δίπλα μας.

Έχουμε ικανή παιδεία στη χώρα μας, ικανή να πουλώ-

σει και θεραπεύσει αυτές τις πληγές μας; Να γαληνέψει, ελευθερώσει και χαροποιήσει τις ψυχές μας; Να βοηθήσει τον τόπο μας να μην είναι συνεχώς εμπερίστατος; Άσφαλώς όχι!

Επιβάλλεται η συναίνεση

Οι αποτυχημένες, συχνές, εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις προβάλλουν το πρόβλημα της παιδείας μας. Ο βασικός του φορέας, το Σχολείο, είναι πολύ φτωχά. Η δουλειά που γίνεται σε αυτό είναι πλημμελής, γιατί το εκπαιδευτικό σύστημα που κατευθύνει τη λειτουργία του είναι ελλιπές.

Για να εκλείψουν τα κενά και τα λάθη του εκπαιδευτικού μας συστήματος, επιβάλλεται να συνεργαστούν και συναινέσουν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς. Να προχωρήσουν σε μια γενναία μεταρρύθμιση, που να καλύπτει το χρόνο τουλάχιστον μίας γενιάς. Να ξεκαθαρίσει και καθορίσει τα καθήκοντα και δικαιώματα της Πολιτείας, των μαθητών και των δασκάλων.

Για να επιτύχει μια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, χρειάζεται προπαντός τη φλόγα της ψυχής των εκπαιδευτικών. Με την ισοπέδωση όμως και την αναξιοκρατία, η φλόγα χάνεται, σβήνει.

Η μεταρρύθμιση να ξεκι-

νήσει με τη θεσμοθέτηση της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων.

Είναι παγκόσμια πρωτοτυπία να μην επιβραβεύονται οι άριστοι στο εκπαιδευτικό μας σύστημα. Είναι άδικο να πληρώνει ο φορολογούμενος λαός το ίδιο τον άριστο και τον μέτριο ή τον κακό, που κάνει τόση ζημιά στα παιδιά του.

Οι τεμπέληδες αρνούνται την αξιολόγηση. Αρνούνται να κοπιήσουν, να επιμορφωθούν και να βοηθήσουν τους μαθητές.

«Καλοί δάσκαλοι, καλοί μαθητές». Κακοί δάσκαλοι, κακοί μαθητές», έλεγε ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος.

Κίνητρα στους εκπαιδευτικούς

Η Πολιτεία έχει ύψιστο χρέος να δώσει κίνητρα, υλικά και πνευματικά, στους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, για να γίνουν άξιοι λειτουργοί της Παιδείας και να σηκώσουν το βάρος μιας πραγματικής μεταρρύθμισης.

Μεγάλη προσοχή πρέπει να δοθεί στην εξαγγελθείσα επικείμενη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και στους νέους ανθρώπους, τους μαθητές μας, που περνούν μεγάλη κρίση σήμερα. Έχουν όλα τα υλικά αγαθά, τόσα, όσα δεν φαντάστηκε ποτέ άλλη γενιά. Στερούνται όμως, ότι έχει ανάγκη η ψυχή τους. Αγάπη και

συναίσθηματική κάλυψη. Δεν την έχουν στο σπίτι, γιατί στους γονείς δεν μένει καιρός, ούτε να κουβεντιάσουν μαζί τους. Τρέχουν να προλάβουν, προτού τους σταματήσει η νύχτα. Δεν τη βρίσκουν στο σχολείο, γιατί οι δάσκαλοι είναι πολύ μακριά τους. Στα «παράθυρα» των καναλιών, οι «ρήτορες» του μηδενισμού και αμοραλισμού τους εκνευρίζουν.

Τραυματισμένοι και απογοητευμένοι αμφισβητούν αρχές, αξίες και θεσμούς, που παλαιότερα ήσαν θεμέλια κοινωνικής συνοχής. Γι' αυτό πολλές φορές είναι αρνητική και προβληματική η διαγωγή τους. Γι' αυτό κάνουν καταλήψεις των σχολείων και πορείες στους δρόμους. Κόσμο κατανόησης, δικαιοσύνης και αγάπης ονειρεύονται. Αυτό έχουν ανάγκη.

Μετά τους μαθητές και δασκάλους είναι ανάγκη να αναβαπτιστούν οι σχολικές μονάδες, Β'/θμια εκπαίδευση, ιδιαίτερα το Λύκειο. Οι μαθητές και τα προγράμματά τους έχουν προσανατολισμό μόνο στην εισαγωγή στα Πανεπιστήμια. Γονείς και μαθητές δεν το εμπιστεύονται και καταφεύγουν στα ομαδικά και ιδιαίτερα φροντιστήρια. Η «δωρεάν» παιδεία, μεγάλος μύθος. Αυτή η παιδεία μπορεί να θεωρείται δημόσιο αγαθό; Μπορεί να επουλώσει και να θεραπεύει κοινωνικές πλη-

γές; Μπορεί να πλάθει ελεύθερους, δημοκρατικούς και υπεύθυνους πολίτες;

Εξαγγελίες χωρίς υποδομές

Η Πολιτεία έχει ανακοινώσει εκπαιδευτική μεταρρύθμιση με στόχο, εκτός των άλλων, και την ελεύθερη πρόσβαση στα Πανεπιστήμια, με προπαρασκευαστικό έτος και άλλα φημολογούμενα.

Η ιδέα είναι πολύ ευχάριστη, αλλά δύσκολη στην εφαρμογή της, γιατί όχι μόνο δεν υπάρχει υλικοτεχνική υποδομή, αλλά και γιατί όλοι οι μαθητές επιθυμούν «μεγάλες» σχολές.

Οι προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις να είναι αυστηρές ή και αυστηρότατες σε όλα τα μαθήματα. Οι βαθμοί του απολυτηρίου και των Α' και Β' τάξεων να αποτελούν το μέτρο πρόσβασης στα Πανεπιστήμια και την κατάργηση των Πανελληνίων. Ο βαθμός του απολυτηρίου να διπλασιάζεται και να δίδουν περισσότερα μόρια ορισμένα μαθήματα. Ο μαθητής που δεν εισάγεται να δίδει συμπληρωματικές εξετάσεις στα μαθήματα που τον κρατούν χαμηλά, και να βελτιώνει τον ολικό του βαθμό. Όλη η προσπάθεια και εργασία να γίνεται στις αίθουσες διδασκαλίας των Λυκείων και όχι των φροντιστηρίων.

Αυτή η διαδικασία ελεύθε-

ρης πρόσβασης στα Πανεπιστήμια, θα αναβαθμίσει το Λύκειο. Οι καθηγητές θα γίνουν εργατικότεροι και πιο υπεύθυνοι και οι μαθητές θα τους εμπιστεύονται. Το ενδιαφέρον δε για όλα τα μαθήματα θα βοηθήσει τη σχολική αγωγή. Οι μαθητές θα αποκτήσουν αυτοπεποίθηση. Οι γονείς οικονομική ανακούφιση και το νέο σύστημα μπορεί να σταματήσει τις τριβές και αντιπαράθεσεις.

Άλλη σκέψη ελεύθερης πρόσβασης στα Πανεπιστήμια και κατάργησης των Πανελληνιακών Εξετάσεων είναι να δίδουν οι μαθητές εισιτήριες εξετάσεις για το Λύκειο μετά την υποχρεωτική εννεατή τους φοίτηση στο Δημοτικό και το Γυμνάσιο. Οι εξετάσεις, αυστηρές ή αυστηρότατες, θα αναβαθμίσουν την υποχρεωτική φοίτηση. Όσοι δεν εισάγονται θα ξαναδίδουν εξετάσεις ή θα ακολουθούν τεχνική εκπαίδευση. Αυτή η διαδικασία θα περιορίσει τον αριθμό στα Λύκεια και οι απόφοιτοί τους θα έχουν εύκολη πρόσβαση στα ΑΕΙ και ΤΕΙ.

Άλλοι ειδικότεροι και εμπειρότεροι μπορούν να καταθέσουν καλύτερες προτάσεις. Το παρήγορο είναι ότι όλοι ανησυχούμε και αναζητούμε λύσεις στα προβλήματα της Παιδείας.

Αυτό είναι ελπιδοφόρο και μπορεί να μας βγει σε καλό.

Ένα σύστημα σε διαρκή κρίση

Συνέχεια από τη σελ. 7

Διαπιστώνει την παθολογία που δημιουργεί η απόσταση του πολιτισμού από τη διαμόρφωση της πολιτικής, αποκαθιστά την αξία των κλασικών γραμμάτων, της επιστημονικής έρευνας, της αξιοποίησης των πηγών «είναι ό,τι το τιμιότερον: «ελληνικό», όπως έλεγε ο Καβάφης, βάζοντας στη θέση τους από τη μια μεριά τους ελληνοκεντρικούς, τους εθνικιστές και τους στενόκαρδους, όσο και από την άλλη πλευρά τους ρηκόκαρδους, τάχα ευρωπαϊστές, απολογητές, του τάχα διαφωτισμού, τόσο σκοταδιστές όμως, που εντέλει να μας προτείνουν έναν νεοσθωμανισμό ως το είδος του νέου κοσμοπολιτισμού που μας ταιριάζει. Πάνε περίπου είκοσι χρόνια από τότε που διάβασα το «Οι Έλληνες και οι κληρονομίες τους» και έκτοτε εκατό βιβλία, σχετικά με αυτά τα ζητήματα, την κα-

ταγωγή της ελληνικότητας, την οικουμενική της διαδρομή, τη σημερινή μας εσωστρέφεια σε στενό ελληναϊκό πλαίσιο από τον Γκρο Βιντάλ ως τον Χοσμπάουμ να παραδέχεται στο βιβλιοράκι του για τον εθνικισμό, ότι οι Έλληνες ξεριζώθηκαν από τη Μικρασία μετά 3.000 χρόνια παραμονής τους εκεί. Έχω διαβάσει λόγου χάρη τη διακήρυξη του «Τι είναι και τι θέλει το ΕΑΜ», έχω ακούσει να λέγεται στην Καππαδοκία η ίδια παροιμία στα τουρκικά που λέμε εμείς στο χωριό μου, έχω νοιώσει τι εστί διεθνισμός στο Μοντεβιδέο και τη Βαγδάτη, έχω κουβεντιάσει με Κινέζους και Εβραίους, πουθενά δεν άκουσα να λέει κανείς για τον εαυτό του και τους άλλους τις κουταμάρες που λέει η εξουσία στις Βρυξέλλες και την Ουάσιγκτον για τα έθιμα, τα κράτη και τους λαούς ως έννοιες που παράγουν πολιτι-

κή, ούτε πολύ περισσότερο να τα μυρικήζει όλα αυτά κανείς με το σθένος της αγραματοσύνης.

Αντιθέτως έχω νιώσει την όσμωση των πολιτισμών. Έχω ακούσει το τραγούδι του νεκρού αδελφού στα ρωσικά, τα αραβικά και τα τουρκικά, έχω συναντήσει τον Βυζαντινό στην Πέτρα και την Άκαμπα, μιλάω την ίδια γλώσσα με τον Καλανό στην ταβέρνα και έχω τους ίδιους γονείς με τον Ιταλό εργάτη και τον Κούρδο μετανάστη, είτε όταν τους συναντώ σε ένα χαμάμ στην Πόλη, είτε όταν ανταμώνουμε στο forum του Τραϊανού στη Ρώμη, είτε όταν σμίγουμε μέσα στο μουλό μου, στις αναμνήσεις και τα όνειρά μου.

Αυτά με έμαθε η θητεία μου στην Αριστερά, έτσι βίωω τον πολιτισμό της, λαϊκό και λόγιο, και έτσι μπορώ να υπάρξω μέσα στην ευρυχωρία της.

Με έναν λόγο πιστεύω ότι το ταξικό, πατριωτικό και διεθνιστικό φορτίο της Αριστεράς είναι το κλειδί για την επόμενη πτήση του ανθρώπου. Και προς τούτο, το αρχαίο εκείνο «εκ παιδείας άρξασθαι» είναι απολύτως πρωταρχικό και αναγκαίο. Πιστεύω ότι αυτό το βιβλίο του συντρόφου Λασκράτη Βάσση είναι μια κατάθεση αυτού του τρόπου. Του τρόπου προς το μέλλον των ανθρώπων, που θα μπορούν να είναι ευαίσθητοι, χωρίς να κινδυνεύουν. Που θα είναι περιέργοι χωρίς να λησθαίνουν. Που θα είναι ελεύθεροι, επειδή έμαθαν να χρησιμοποιούν τα γράμματα, για να πάνε στα άστρα. Και στα άστρα μέσα τους.

Ομιλία στην παρουσίαση του βιβλίου του Λασκράτη Βάσση, «Αναζητήσεις πολιτιστικής πολιτικής».

Ποινικοποίηση

Από εικοσαετίας, περίπου, χρονολογείται το φαινόμενο της θρασύτητας και προκλητικής βίας κάποιων ολιγάριθμων ομάδων, τις οποίες πολλοί κατατάσσουν στο χώρο των σπουδαστών και φοιτητών, χωρίς αυτό να είναι επαρκώς τεκμηριωμένο. Έκείνο που ένώνει τα άτομα αυτά είναι η νοσηρή προσκόλληση στη βία, ή ξεδιάτρωση κλοπή, ή καταστροφική ξένης περιουσίας και ή θρασυδειλία. Έτσι, είναι πάγια τακτική τους να επιτίθενται σε όσους δεν συμπεριφέρονται τις αντικοινωνικές τους απόψεις. Οι «αναρχικοί» ακοποιούν μέ... εξασφαλισμένη επιτυχία! Άλλωστε, τί και γιατί να φοβηθούν; Η ανάξια πολιτική ήγεςία, που έχει τρογγυλοκαθίσει στο σθέρκο του λαού μας, είναι ανίκανη να αντιμετωπίσει σωστά το θλιβερό αυτό φαινόμενο. Άρκεϊται να... χαϊδεύει τα θρασίμα και συγχρόνως να χρεώνει έμμέσως τον ελληνικό λαό το κόστος κλοπών και καταστροφών.

Πολλοί θά διερωτηθούν: Μά, τί να κάμη τό κράτος; Χωρίς περιστροφές απαντούμε: Νά ποινικοποιήση την κουκούλα, να παραπέμψει στη Δικαιοσύνη κάποιους καταστροφείς και κλέφτες και να πάψη να... παίξη με τις λέξεις όπως π.χ. «γνωστοί-άγνωστοι» κ.λπ. Πέραν των άμεσων αυτών μέτρων, να προχωρήσει σε άνοικτη συζήτηση με επώνυμους και σοβαρούς εκπροσώπους της νεολαίας, τό κίνημα της οποίας διαβάλλεται από τις εγκληματικές ενέργειες των κουκουλοφόρων. Νά βάλη φραγμό στην εξαχρειωμένη βία. Ό βαρύτατα φορολογούμενος λαός μας τό απαιτεί. Η παθητική στάση ενθαρρύνει την άσυδοσία και βία κατά άνευθύνων. Και κάτι ακόμη, πολύ σημαντικό: Τό φοιτητικό κίνημα πρέπει να είναι και ιδεολογικό και πολιτικό, όχι όμως κομματικό, όπως συμβαίνει στα χρόνια μας. Γι' αυτό επιβάλλεται ή άπομάκρυνση των κομματικών όργανώσεων. Π.Κ.

Αναποτελεσματική η πολιτική μας έναντι της Τουρκίας

του Ηρακλή Κανακάκη

Έχει επιβεβαιωθεί, πλειστάκις στο παρελθόν αλλιά και τον τελευταίο καιρό, ότι η Τουρκία δεν κατευνάζεται με κινήσεις καλής θέλησης και δευτερεύουσες υποχωρήσεις, οι οποίες τελικά αποδείχθηκαν άκρως επικίνδυνες, γιατί προλείαναν το έδαφος για μείζονες διεκδικήσεις, για ποιοτική αναβάθμιση του επεκτατισμού της.

Ως τέτοιες θυμίζουμε:

1. Την απομάκρυνση της Ελλάδας από την αρχική, αυστηρά περιορισμένη αντίληψη για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου και της ακτής της Ανατολίας. Στην πράξη αποδεχθήκαμε την εξέταση της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου, που προσεγγίζει την πάγια τουρκική αξίωση, για μετατροπή ολόκληρου του Αιγαίου σε αντικείμενο διαφοράς.

2. Την εγκατάλειψη της αρχικής θέσης για σύνταξη

συνυποσχετικού και προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης και αποδοχή προηγούμενης διμερούς διαπραγμάτευσης.

3. Την αναγνώριση ζωτικών συμφερόντων της Τουρκίας στο Αιγαίο, με τη συμφωνία της Μαδρίτης.

4. Την άνευ όρων υποστήριξη της ενταξιακής της πορείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η διαπίστωση αυτή δεν σημαίνει διακοπή της επικοινωνίας, της προσπάθειας για συνεννόηση ή της επίδειξης καλής θέλησης, αλλά επαναξιολόγηση της μέχρι τώρα πολιτικής, με συμβούλους την ψυχραιμία, τη νηφαλιότητα, τον ορθολογισμό, την ιστορική μνήμη και εμπειρία. Και τότε είναι βέβαιο ότι:

— θα μπει τέλος στις έμπρακτες ελληνικές υποχωρήσεις, αφού δεν γίνονται στη βάση της αμοιβαιότητας. Η Τουρκία δεν έχει προβεί έστω και στην πιο ανώδυνη και ελάχιστη χειρονομία καλής θέλησης προς την ελληνική πλευρά.

— θα σταματήσουμε να αιθεροβατούμε, να φαντασιωνόμαστε και να παραμυ-

θιαζόμαστε με την αντίληψη περί επιδίωξης των ελληνοτουρκικών ζητημάτων στο πλαίσιο της Ε.Ε. Ότι η Τουρκία θα σεβαστεί και θα εφαρμόσει το «κοινοτικό κεκτημένο». Η Τουρκία πήρε την υποψηφιότητα της προς ένταξη χώρας, χωρίς να έχει δώσει το παραμικρό δείγμα, έστω και συμβολικού χαρακτήρα, αλληλεγγύης της στάσης της απέναντι στην Ελλάδα.

— θα καταλάβουμε ότι το Διεθνές Δίκαιο από μόνο του δεν εξασφαλίζει τη σωτηρία ενός αδύναμου κράτους, γιατί λειτουργεί παράλληλα με τη στρατιωτική ισχύ και τις βουλησεις των μεγάλων. Αυτό δεν σημαίνει απαξίωση του, αλλά σωστή εκτίμηση της επιρροής και των δυνα-

τοτήτων του.

— θα συνευδοτηθεί ουσιαστικά η εθνική στρατηγική της Τουρκίας είναι ανεξάρτητη από κυβερνήσεις και πρωθυπουργικές προθέσεις. Χαράσσεται από τους στρατηγούς. Και στη μακρά πορεία των ελληνοτουρκικών διενέξεων στο Αιγαίο είναι σταθερή και αναλλοίωτη: συγκυριαρχία και συνεκμετάλλευσή του. Προκειμένου δε να εξυπηρετήσει τις επιδιώξεις της εμφανίζει ευελιξία στους τρόπους και στα μέσα που χρησιμοποιεί. «Κτίζει» την επιχειρηματολογία της με τέτοιο τρόπο, ώστε η ικανοποίηση ενός θέματος να ανοίγει το επόμενο ως «λογικό» επακόλουθο.

Η Άγκυρα με τον «τσα-

μπουκά» της στρατιωτικής υπερροπίας και του δημογραφικού πλεονεκτήματος, αλλιά και με τη στήριξη των ΗΠΑ, οι οποίες θέλουν να διατηρήσουν τη διασαλευμένη ισορροπία με τους Τούρκους εξαιτίας του Κουρδικού, «χοντραίνουν» το παιχνίδι.

Εμείς, ο Ελληνισμός, ποια πολιτική και ποιο δρόμο πρέπει να ακολουθήσουμε, για να αντιμετωπισθεί η επιθετικότητα της; Η μέχρι σήμερα εφαρμοζόμενη αμυντική τακτική στο πολιτικό επίπεδο και αποτρεπτική στο στρατιωτικό πεδίο δεν έχει αποδώσει καρπούς. Δεν έχει αναστείλει τις επεκτατικές βλέψεις της. Τουναντίον, την έχει αποθρασύνει σε βαθμό που, όπως λέει ο λαός μας, «φωνάζει ο κλέφτης, για να φοβηθεί ο νοικοκύρπος».

Φρονούμε ότι μια αναθεωρημένη, επανακαθορισμένη πολιτική έναντι της Τουρκίας πρέπει να κινείται στις εξής κατευθύνσεις:

1. Χάραξη εθνικής στρατηγικής, στα πλαίσια της οποίας διπλωμάτες, διεθνολόγοι, πολιτικοί, στρατιωτικοί θα εξεργασθούν ενέργειες και

δράσεις, που θα υπηρετούν την ασφάλεια και τη συνέχεια της Ελλάδας, μακριά από λαϊκισμούς, αφελείς ενδοτισμούς ή πλεονταρισμούς και διάφορα ιδεολογήματα.

2. Επαναφορά της αποτρεπτικής μας ικανότητας σε μια ισορροπία με την τουρκική ισχύ.

3. Καθιέρωση σοβαρών κινήτρων για τους κατοίκους των ακριτικών νησιών, ιδιαίτερα των μικρών, ώστε να παραμείνουν στις πατρογονικές τους εστίες. Είναι ντροπή να ερημώνουν τα νησιά, επειδή δεν μπορούν να επιβιώσουν οι κάτοικοί τους, όπως έγινε με το Φαρμακονήσι, όπου μένει μονίμως μόλις η στρατιωτική φρουρά του.

Τέλος, να μην ξεχνάμε ότι οι κρίσεις με την Τουρκία συνήθως προκαλούνται, όταν η ελληνική κοινωνία είναι διχασμένη, πολωμένη και διχασμένη. Όταν η χώρα δοκιμάζεται από εντάσεις και αναστατώσεις πολιτικού ή άλλου χαρακτήρα. Όταν στο εσωτερικό είμαστε, κατά το κοινώς λεγόμενο, «μαλλιά κουβάρια».

Τα Ασφαλιστικά Ταμεία κοροϊδεύουν ιατρούς, φαρμακοποιούς και ασφαλισμένους

του Άγγελου Δακουτρού

Σύμφωνα με την ομιλία του καθηγητή Μπρόπουλου στη διμερίδα της «Χριστιανικής», πέντε φορές το Ελληνικό Δημόσιο έχει αφαιρέσει χρήματα των Ασφαλιστικών Ταμείων. Αν βέβαια προσθέσει κανείς και τα χρήματα που χάθηκαν από τα δομημένα ομόλογα και λοιπές ατασθαλίες, τότε μπορούμε να καταλάβουμε τις τρομερές ευθύνες Ν.Δ. και ΠΑΣΟΚ στην άθλια κατάσταση των Ασφαλιστικών Ταμείων.

Υπάρχουν αντιφάσεις στην πολιτική εις βάρος των Ασφαλιστικών Ταμείων, που δύσκολα εξηγούνται με την κοινή λογική. Για παράδειγμα, πριν ένα χρόνο έδωσαν μεγάλα εφ' άπαξ και κανονική σύνταξη στα 55 για εθελούσια έξοδο υπαλλήλων του ΟΤΕ και την ίδια στιγμή δεν ενίσχυσαν τα ταμεία του ΟΤΕ, ώστε να πληρώσει τους συμβεβλημένους οδοντιάτρους, που ήταν 1,5 χρόνο απλήρωτοι.

Οι ιατροί και οι φαρμακοποιοί τελευταία έχουν καταγγείλει το φορέα του Δημοσίου που τους πληρώνει, για τις μεγάλες καθυστερήσεις πληρωμών. Όπως αναφέρει ο φίλος πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Αττικής κ. Σωτήρης

Ρηγάκης (είμασαν την ίδια εποχή εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι στον Δ. Πεντέλης): «Η απαράδεκτη οικονομική ομηρία των ιατρών συνεχίζεται με τους πολιτικά υπεύθυνους να αγοράζουν χρόνος, αρκούμενοι σε ανεκπλήρωτες υποσχέσεις για οριστική λύση του προβλήματος και σε ένα πηγ-πογκ μεταξύ των υπουργείων Υγείας και Οικονομικών για το ποιος ευθύνεται».

Αν μάλιστα αναφερθούμε και στην περίπτωση των οδοντιάτρων η κατάσταση δεν είναι απλώς χειρότερη, αλλά τραγική. Αν ο ασφαλισμένος επισκεφτεί έναν ιατρό η αμοιβή του ιατρού από το Ασφαλιστικό Ταμείο θα είναι μικτά 20 €. Αν επισκεφτεί έναν οδοντίατρο, για να κάνει ακτινογραφία, ο οδοντίατρος μετά ένα χρόνο θα πάρει από το Ασφαλιστικό Ταμείο 2,5 €. Αν' αυτά, αν αφαιρέσει κάποιος τα έξοδα αγοράς ακτινογραφικού πλκακιδίου, υγρών εμφάνισης, γαντιών κ.λ.π., τότε θα καταλάβει ότι το κράτος ζητάει από τους οδοντιάτρους να εργάζονται δωρεάν, αλλά να λένε στους ασφαλισμένους ότι πληρώνονται, γιατί θεωρείται ντροπή η εικόνα ενός ιατρού, που μονίμως γκρινιάζει. Από το 1982 έχει να χορηγηθεί αύξηση στις οδοντιατρικές αμοιβές. Εδώ και καιρό, το υπουργείο Οικονομικών έχει στο ράφι την εισήγηση για νέο τιμολόγιο οδοντιατρικών αμοιβών.

Για ποιά λόγο, άραγε, αγνοούν τα υπουργεία συστηματικά τις αντιδράσεις των ιατρών; Η απάντηση είναι απλή: ο πληθωρισμός του ιατρικού επαγγέλματος και ιδιαίτερα του οδοντιατρικού είναι τόσο μεγάλος, ώστε οι υπουργοί εκμεταλλεύονται την κρίση, για να τους αφήνουν απλήρωτους. Γνωρίζουν πολύ καλά οι υπουργοί ότι ο απλός πολίτης δεν μπορεί να πιστέψει ότι ο ιατρός έχει οικονομικό πρόβλημα. Αν ένας τεχνικός δει ιατρικό σήμα στο αυτοκίνητο του πελάτη του, θα τον χρεώσει ακριβότερα. Οι καιροί όμως έχουν αλλιάξει. Ναι μεν υπάρχουν κάποιοι υψηλά αμοιβάμενοι ιατροί, από την άλλη όμως υπάρχουν πολλοί ιατροί, που αναζητούν άσχετες ευκαιριακές εργασίες, για να ζήσουν. Υπάρχουν 1.000 οδοντίατροι, μόνο στην Αττική, χωρίς εργασία και οι Οδοντιατρικός Σύλλογος είναι γεμάτος αγεληίες από οδοντιάτρους, που αναζητούν εργασία ως βοηθοί και δεν βρίσκουν.

Οι πολιτικοί, τα κόμματα, αλλά και οι απλοί πολίτες πρέπει να καταλάβουν ότι δεν είναι συμφέρον για την ελληνική κοινωνία στο μέλλον να έχουν να επιλέξουν σε μια μειοψηφία υψηλά αμοιβάμενων ιατρών από τη μία και την πλειοψηφία των ιατρών που δεν θα έχουν χρήματα να φροντίσουν για τη συνεχή επιστημονική τους κατάρτιση, από την άλλη.

«Δημοκρατικοί», το νέο κόμμα

Την ιδρυτική του Συνδιάσκεψη είχε την προηγούμενη Κυριακή, 18 Ιανουαρίου, στο Ξενοδοχείο «Αμαλία», στην Αθήνα, το νέο κόμμα, το όνομα του οποίου είναι τελικά «Δημοκρατικοί». Η Συνδιάσκεψη, με 150 μέλη από όλη την Ελλάδα, ψήφισε το καταστατικό και το πολιτικό πρόγραμμα των «Δημοκρατικών», τα οποία παρουσιάστηκαν σε συνέντευξη Τύπου τη Δευτέρα 19 Ιανουαρίου. Πολιτικός χώρος των «Δημοκρατικών» είναι το Κέντρο, ενώ έμβλημα του νέου κόμματος είναι ένα κλαδί ελιάς, το οποίο φιλοτέχνησε ο γλύπτης Φοίβος Σαργέντης.

Η Συνδιάσκεψη εξέλεξε

Πρόεδρο του κόμματος τον Μελέτη Μελετόπουλο, εκπαιδευτικό, Διδάκτορα Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, διευθυντή των περιοδικών «Νέα Κοινωνιολογία» και «Νέα Πολιτική» και Αναπληρωτή Πρόεδρο τον Γιάννη Σακιάτη, εκπαιδευτικό, Διδάκτορα Πολιτικών

Επιστημών και διευθυντή των περιοδικών «Οικοτοπία» και «Νέα Πολιτική». Εξελέγη επίσης Πολιτικό Συμβούλιο από τους: Όθωνα Ιακωβίδη, Χρήστο Χατζημιχαήλ, Μιλιτιάδη Γκουζούρη, Θεόδωρο Πολυζωΐδη, Χρήστο Λυντέρη, Νίκο Ράπη, Κωνσταντίνο Ζιάβρα, Αντώνη Τσαμουλή, Απόστολο Μαλλιά, Δημοσθένη Μπακόπουλο, Μπάμπη Πετρά, Σωτήρη Μπαραλήξη, Χρήστο Βρούστη, Κώστα Λυντέρη, Δημοσθένη Κυριαζή, Νίκο Γεωργίουπουλο και Γιώργο Γκέκα.

Οι «Δημοκρατικοί» καταρτίζουν ήδη λίστα ψηφοδελτίου για την κάθοδό τους στις Ευρωεκλογές του Ιουνίου.

Στ. Παπαθεμελής: Η Αστυνομία δεν είναι εχθρός του λαού

Επιστολή στήριξης στη συγκέντρωση των αστυνομικών συνδικαλιστικών οργανώσεων, την Πέμπτη 15 Ιανουαρίου, με κεντρικό σύνθημα: «Όχι στη βία», έστειλε ο Πρόεδρος της «Δημοκρατικής Αναγέννησης» Στέλιος Παπαθεμελής. Στην επιστολή τονίζει:

Ενώνουμε και τη δική μας φωνή με τη δική σας: «Όχι στη βία». Αντίσταση στα εκφυλιστικά συμπτώματα. Να ανορθώσουμε τους θεσμούς. Να βγούμε από το τέλημα της παρακμής. Μπορούμε να αλλιά-

ξουμε το μέλλον. Σε έναν τόπο, όπου το σύστημα νοσεί βαρύτερα και σέρνεται σε κατάσταση κλιμακούμενης κρίσης, δεν ρωτάς πια ποιος οφείλει να σε βγάλει από αυτήν, ούτε περιμένεις να το κάνει άλλος για σένα. Παίρνεις μόνος σου την ευθύνη και εφαρμόζεις, κάνοντας αλλοίωτα πιο γρήγορα από τη φθορά.

Οι προβληματισμοί και οι αναζητήσεις των Ελλήνων Αστυνομικών, όπως εκφράζονται σήμερα από τα συνδικαλιστικά τους όργανα, είναι στη σωστή κατεύθυνση. Η

σημερινή πραγματικότητα δεν είναι μοιραία και αναπόφευκτη, αν αντιδράσουμε. Η Αστυνομία δεν είναι εχθρός του λαού, όπως επιδόλαια ή και δόλια επικύρησαν να τη στοχοποιήσουν τις τελευταίες εβδομάδες ορισμένοι, αλλά είναι ο εγγυητής της ασφάλειας και της ειρήνης του. Ο ενεργός πολίτης —και ο αστυνομικός είναι ενεργός πολίτης— είναι εγγύηση για το ξεπέρασμα των σημερινών αδιεξόδων. Αξίζουμε μια καλύτερη, δικαιοτέρα και δυνατότερη Ελλάδα.

Μικρό χρονικό της σύγκρουσης Ισραήλ-Παλαιστινίων

του Απόστολου Παπαδημητρίου

Επί τέλους το Ισραήλ, μετά από εβδομάδες ανελέητου βομβαρδισμού, αποφάσισε να προχωρήσει σε μονομερή κατάπαυση του πυρός. Με την απόφαση αυτή απέφυγε την επαφή με την ηγεσία της Χαμάς και απέφυγε από έναν πονοκέφαλο τον νέο πρόεδρο των ΗΠΑ. Οι Ευρωπαίοι ηγέτες για μία ακόμη φορά φάνηκαν άβουλοι και χωρίς ουσιαστική ισχύ. Σε λίγο θα καταφθάσει και η ανθρωπιστική βοήθεια και όλοι θα σχηματίσουμε την εσφαλμένη εντύπωση ότι πράξαμε το ανθρωπιστικό μας καθήκον. Τα φώτα της δημοσιότητας θα στραφούν σύντομα προς άλλη κατεύθυνση, προκειμένου να λησμονηθεί το διαρκές δράμα ενός λαού, ο οποίος διαρκώς απειλείται με γενοκτονία υπό το αδιάφορο βλέμμα των ισχυρών της γης.

Παραθέτουμε κάποια στοιχεία, που ίσως βοηθήσουν να σχηματίσουμε σαφέστερη αντίληψη του δράματος ενός επί μισό αιώνα δοκιμαζομένου λαού, του παλαιστινιακού.

Απόνερα της αποικιοκρατίας

Οι Εβραίοι άρχισαν να εγκαθίστανται στην Παλαιστίνη, όταν αυτή πέρασε από την κυριαρχία των Τούρκων σε εκείνη των Άγγλων μετά τη λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου (1918). Ήδη περί τα τέλη της δεκαετίας του 1920 οι Εβραίοι της Παλαιστίνης ανέρχονταν σε 150.000. Με την οικονομική ισχύ που διέθεταν άρχισαν να αγοράζουν εκτάσεις γης σε πολύ συμφέρουσες, για τους πωλητές, τιμές. Πόσες χώρες διδάχθηκαν από το πρώτο πάθημα των Παλαιστινίων, ώστε να θεσπίσουν νόμους προστασίας της γης από το ενδεχόμενο μεταβίβασης αυτής, μέσω αγοράς, σε ιδιοκτήτες, των οποίων τα συμφέροντα δεν συμπίπτουν με τα εθνικά; Όχι μόνο αυτό δεν συνέβη, αλλά και κάποιοι περιορισμοί που ίσχυαν στο παρελθόν για πωλήσεις γης σε παραμεθόριες περιοχές έπαψαν να ισχύουν! Το προστατευτικό σύστημα οικονομίας υπό την αυστηρή επιτήρηση του κράτους υποκατέστησε η λεγόμενη οικονομία της αγοράς, κυριότερο γνώρισμα

της οποίας είναι η ασυδοσία του άχρωμου εθνικά κεφαλαίου.

Ήδη το 1947 οι σιωνιστές είχαν πετύχει να φέρουν προς συζήτηση στον ΟΗΕ το θέμα της γεωγραφικής κατανομής Εβραίων και Παλαιστινίων και εξασφάλισαν απόφαση για την αποχώρηση των Άγγλων αποικιοκρατών μετά ένα έτος. Η απόφαση του ΟΗΕ ήταν άκρως ευνοϊκή για τους Εβραίους, στους οποίους, αν αποτελούσαν μειοψηφία στον πληθυσμό, παρεχωρείτο έκταση μεγαλύτερη του 50% της συνολικής. Οι Εβραίοι σιωνιστές ανακήρυξαν την ανεξαρτησία του κράτους πριν από την ημερομηνία που είχε ορί-

σαν στη μονομερή ανακήρυξη της ίδρυσης του κράτους του Ισραήλ, το οποίο έδειξε να αγνοεί ότι στην επικράτεια της Παλαιστίνης κατοικούσε και άλλος λαός! Τι όμως μπορούσαν να επιτύχουν οι Άραβες, αφού την ημέρα της ανακήρυξης της ίδρυσής του, έσπευσαν να αναγνωρίσουν το νέο κράτος οι ΗΠΑ και η ΕΣΣΔ με διαφορά ωρών η δεύτερη από την πρώτη; Ο ΟΗΕ αποδεικνυόταν περίτρανα ότι έπασχε ήδη από την ίδρυσή του. Δεν ήταν μόνο το δικαίωμα της αρνησικυρίας (veto), που δόθηκε σε κάποια ισχυρά κράτη. Ήταν και η ανεξήγητη σύμπληυση των ισχυρών προς στήριξη των σχεδίων του Σιωνι-

σεις προπολεμικά, σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας Le Monde, έγραφε: «Στην πατρίδα μας δεν υπάρχει θέση παρά μονάχα για Εβραίους. Θα πούμε στους Άραβες να φύγουν και, αν αντισταθούν, θα τους διώξουμε με τη βία». Οι ΗΠΑ τήρησαν, καθ' όλο το διάστημα που μεσοδήβησε, σκανδαλωδώς φιλοϊσραηλινή στάση και συμπαρέσυραν και την άβουλη Ε.Ε. στην αντιτρομοκρατική υστερία, μετά το κτύπημα των διδύμων πύργων στη Νέα Υόρκη. Τώρα όλες οι παλαιστινιακές οργανώσεις χαρακτηρίζονται από τους κατ'εξοχήν τρομοκράτες ως τρομοκρατικές.

Αδούλωτοι Παλαιστίνιοι

Οι Παλαιστίνιοι θρηνούν, μετά την πρόσφατη εισβολή, περί τους χίλιους νεκρούς, στους οποίους θα προστεθούν και άλλοι (τραυματίες, πεινασμένοι, εξαντλημένοι). Κάποιοι, επιπόλεια κρίνοντας τα πράγματα, ίσως πιστεύει ότι τελικά οι Ισραηλινοί θα πετύχουν τη γενοκτονία του ανεπιθύμητου λαού ή θα τον εξαναγκάσουν να εγκαταλείψει το έδαφος του κράτους. Μια πιο προσεκτική εξέταση δεν οδηγεί στο συμπέρασμα αυτό. Πρόσφατη σχετικά έρευνα έδειξε ότι ένα στα τέσσερα παιδιά ηλικίας δώδεκα ετών είναι πρόθυμο να ζωεί εκρηκτικά και να μαρτυρήσει σκοτώνοντας τους διώκτες του λαού του. Βέβαια, η τείχη του αίσχους ορθώνονται πλέον σε όλη την έκταση των ζωνών γεωγραφικού διαχωρισμού και οι έλλοχοι είναι εξονυχιστικοί. Πώς θα δρουν στο μέλλον οι Παλαιστίνιοι; Η απάντηση είναι: Γεννώντας παιδιά! Έτσι η αντιστοιχία 5,5 / 5,4 εκατομμύρια κάτοικοι του σήμερα θα μετατραπεί σε 8,5/6,4 εκατομμύρια υπέρ των Παλαιστινίων το 2020, παρά τις προσπάθειες του κράτους του Ισραήλ να προσελκύσει Εβραίους από όλα τα μέρη της γης και να εξαναγκάσει Παλαιστίνιους σε μετανάστευση ή να σκοτώσει με επιδρομές ωσαν την πρόσφατη στη Γάζα.

Απομένει όμως και μια άλλη παράμετρος. Μέχρι τότε οι λαοί της Αιγύπτου, της Ιορδανίας και της Σαουδικής Αραβίας θα υπομένουν την ταπείνωση από τα φιλοδουτικά καθεστώτα των χωρών τους. Ποιός εγγυάται τη μη ανατροπή τους; Εκείνοι που εγγυώντο και τη σταθερότητα του καθεστώτος του Σάχη; Αλλά ακόμη και αν δεν συμβεί η ανατροπή, οι Παλαιστίνιοι δεν θα αφανιστούν, αφού έχουν ήδη αποφασίσει να πεθάνουν.

σε ο ΟΗΕ για την αποχώρηση των Άγγλων, οι οποίοι είχαν δεχθεί βαρύ πλήγμα μετά από τρομοκρατική επίθεση Εβραίων σε ξενοδοχείο, στο οποίο διέμεναν επιτελείς τους, με θύματα πλέον των εκατό. Οι Άγγλοι «κατάπιαν» την πρόκληση και έδειξαν την πυγμή τους μόλις λίγα χρόνια αργότερα, όταν οδηγούσαν τους αγωνιστές της ΕΟΚΑ στην αγχόνη ως τρομοκράτες. Μάλιστα είχαν την αβρότητα να αναμείνουν την ενηλικίωση του Ευαγόρα Παλληκαρίδη, για να τον οδηγήσουν στο ικρίωμα!

Οι Άραβες των γειτονικών χωρών αντέδρα-

σαν στη μονομερή ανακήρυξη της ίδρυσης του κράτους του Ισραήλ, το οποίο έδειξε να αγνοεί ότι στην επικράτεια της Παλαιστίνης κατοικούσε και άλλος λαός! Τι όμως μπορούσαν να επιτύχουν οι Άραβες, αφού την ημέρα της ανακήρυξης της ίδρυσής του, έσπευσαν να αναγνωρίσουν το νέο κράτος οι ΗΠΑ και η ΕΣΣΔ με διαφορά ωρών η δεύτερη από την πρώτη; Ο ΟΗΕ αποδεικνυόταν περίτρανα ότι έπασχε ήδη από την ίδρυσή του. Δεν ήταν μόνο το δικαίωμα της αρνησικυρίας (veto), που δόθηκε σε κάποια ισχυρά κράτη. Ήταν και η ανεξήγητη σύμπληυση των ισχυρών προς στήριξη των σχεδίων του Σιωνι-

σμου. Η προγραφή του παλαιστινιακού λαού υπογράφηκε από τους ισχυρούς με την αναγνώριση του Ισραήλ.

Άρχισε ο διωγμός των αυτοχθόνων ευθύς αμέσως. Οι όποιες προσπάθειες των αραβικών χωρών να δυσχεράνουν το έργο των σιωνιστών, έδιναν την ευκαιρία να εκδηλώνουν αυτοί ακόμα πιο απροκάλυπτα το μένος τους κατά των Παλαιστινίων. Και φυσικά, ως αφέντες, δεν φοβούνταν να αποκαλύψουν τις προθέσεις τους. Ο Μπεν Γκουριόν, πρώτος γένης της χώρας, γεννημένος στη Γερμανία και με φιλοναζιστικές θέ-

Μπάρακ Όμπάμα

Ο νέος πρόεδρος των Η.Π.Α. αναλαμβάνει τα καθήκοντά του εν μέσω αίσιοδοξίας των περισσότερων πολιτών της χώρας αυτής. Τί είναι αυτό που πυροδοτεί τό συναίσθημα των ανθρώπων, όχι μόνον εντός των ΗΠΑ, αλλά και εκτός; Πρώτον, κατά τη γνώμη μας, ότι ο πρόεδρος Μπους απομακρύνεται από την παγκόσμια πολιτική σκηνή. Ύψηξε ο χειρότερος πολιτικός ηγέτης των ΗΠΑ από τότε που συγκροτήθηκε η χώρα αυτή. Δεύτερον, ότι ο Μπ. Όμπάμα έχει αξιοπρεπή και νικηφόρα πολιτική ιστορία. Τίποτα τό ενοχοποιητικό δεν έχει εντοπισθεί μέχρι στιγμής. Τρίτον, ότι οι λαοί Ευρώπης και ΗΠΑ μετεωρίζονται πάνω από τό οικονομικό χάος, που γέννησε ή άχαλίνωτη πλεονεξία της κεφαλαιοκρατίας. Τό γεγονός ότι σκοπίμως παραβλέπονται τά βασικά και ουσιαστικά αίτια της κρίσεως -δηλαδή ή άδηφάγος πλουτοκρατία- αποπροσανατολίζει από τή σωστή λύση. Όσοι μελετούν με ψυχραιμία τό φαινόμενο της λεγομένης

χρηματοπιστωτικής κρίσεως έχουν πειστεί ότι θά επανεμφανιστεί, αν υποθέσουμε ότι ή παρούσα θά αντιμετωπιστεί έπιτυχώς.

Ή Χ.Δ. δέν έχει πρόβλημα έρμηνείας ως προς τήν πρόελευση του χάους, που καλοούνη νά αντιμετωπίσουν οι λαοί του κόσμου, οι όποιοι καλούνται νά ανεβάσουν πάλι τήν πλουτοκρατία στο θρόνο της. Ή άγρια και θάναση καταπάτηση των βασικών αρχών του Χριστιανισμού είναι ή θεμελιώδης αίτια. Ή προσβολή των αξιών που κομίζει ό Χριστιανισμός έχει βαρύ τίμημα. Ουδείς δικαιούται νά μετατρέπη τά εκατομμύρια των εργαζομένων σε ύλικό της... κρεατομηχανής της πλουτοκρατίας. Από τόν Μπ. Όμπάμα, οι μόν εργαζόμενοι προσδοκούν κάποια θελιώση της θέσεώς των, οι δέ κεφαλαιοκράτες νά ξεχειλίσουν πάλι τά ταμεία τους! Είναι φανερό ότι δέν γίνονται και τά δύο. Γι' αυτό και δέν αίσιοδοξούμε.

Παν. Κωνσταντινόπουλος

Η άγνωστη κοπτική γλώσσα και η σχέση της με την ελληνική

του Γιάννη Φορτούνα, κοπτολόγου

Για την κοπτική γλώσσα επικρατεί μεγάλη άγνοια και σύγχυση, με αποτέλεσμα να μην γνωρίζουμε ούτε την καταγωγή, ούτε τη σημασία της, ούτε καν το αλφάβητό της. Τούτο δε οφείλεται κατά κύριο λόγο στην έλλειψη ενδιαφέροντος εκ μέρους της Πολιτείας για την ανάπτυξη σχέσεων με τον κοπτικό χώρο, καθώς και στην παντελή αδιαφορία της επιστήμης για την ανάπτυξη της κοπτολογίας στην Ελλάδα.

Έννοια και ετυμολογία

Όταν λέμε Κόπτης, εννοούμε τον Αιγύπτιο χριστιανό, γιατί η λέξη «Κόπτης» δεν έχει μόνο θρησκευτική σημασία, αλλά και εθνική. Πράγματι, η Κοπτική είναι η γλώσσα που ομιλούν οι Αιγύπτιοι χριστιανοί από τον 3ο αιώνα μέχρι και την αραβική κατάκτηση. Ετυμολογικώς δε η λέξη «Κόπτης» κατάγεται από το αραβικό «gobd», το οποίο δεν προέρχεται από γνήσια αραβική ρίζα, αλλά από την ελληνική λέξη «Αιγύπτιος», με σφαίρα των φωνηέντων και αλλαγή της προφοράς. Οι Γάλλοι, υιοθετώντας την αραβική ονομασία, τη μετέφεραν στη γλώσσα τους ως «Copte», από την οποία ονομασία

μεταφέρθηκε στα αγγλικά ως «Copt», «coptic», στην δική μας δε ως Κόπτης, κοπτικός, κοπτολογία κ.λπ.

Ελληνική καταγωγή του κοπτικού αλφαβήτου

Η κοπτική γραφή είναι η τελευταία εξέλιξη αιγυπτιακής γραφής, μετά τα ιερογλυφικά, τα ιερατικά και τα δημοτικά, από τα οποία και η Κοπτική δανείστηκε ορισμένα σημάδια, που μαζί με το ελληνικό αλφάβητο αποτέλεσαν το αλφάβητο της νέας γλώσσας. Η επίδραση της Ελληνικής ήταν σε τόσο μεγάλο βαθμό εκείνη την εποχή, που εξαναγκάστηκαν οι Αιγύπτιοι να αντικαταστήσουν τη δημοτική γραφή με την ελληνική. Με αυ-

τήν την αλλαγή, καθώς και με την πληθώρα ελληνικών λέξεων στο λεξιλόγιό της, την αντιγραφή της εκκλησιαστικής ορολογίας και τη μεταγραφή των ελληνικών λειτουργικών κειμένων, η Κοπτική αναδείχθηκε σε μια ελληνογενή και ελληνόμορφη γλώσσα.

Εκκλησιαστική αδιαφορία Πολιτείας και επιστήμης

Δυστυχώς, η Πολιτεία και τα κόμματα που διακυβέρνησαν έως τώρα την Ελλάδα δεν κατενόησαν τη μεγάλη σημασία και συνεπώς δεν εκ-

μεταλλεύθηκαν διά της διπλωματικής οδού την ύπαρξη 36 εκατ. Κοπτών, των οποίων η καταγωγή είναι ως ένα βαθμό ελληνική και ο φιλελληνισμός αυτών θα βοηθούσε στην περαιτέρω συνεργασία και αλληλεγγύη μεταξύ των δύο κρατών, Ελλάδας και Αιγύπτου, στην τόσο άλληλως ευαίσθητη περιοχή των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη Μ. Ανατολή. Παράλληλα η επιστήμη δεν ενδιαφέρθηκε για την ανάπτυξη κοπτολογικών σπουδών στη χώρα μας, με συνέπεια σήμερα να μη διδάσκεται η Κοπτική σε πανεπιστημιακά ιδρύματα, ούτε να υπάρχουν σχετικές γλωσσολογικές μελέτες και φυσικά να είναι ανύπαρκτη η σχετική βιβλιογραφία.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

M.G. SHEFTALL

Καμικάζι: Το επίφοβο όπλο της Ιαπωνικής Αυτοκρατορίας

Ο συγγραφέας προσεγγίζει με σεβασμό και προσοχή τις ιστορίες ανθρώπων, οι οποίοι είχαν υποστεί μαζική πολιτική κατήχηση, πως η αυτοθυσία τους θα αποτελούσε αναμφίβολα τη σωτηρία του έθνους τους.

Οι ιστορίες θάρρους, συντροφικότητας και αφοσίωσης μέσω της λατρείας του θανάτου. Ιστορίες ανθρώπων, οι οποίες αλληλοσυνδέονται στη μάχη, μέσα από τις οποίες αναβιώνει το πνεύμα αυτοθυσίας που συνεπήρε χιλιάδες ανθρώπους στο άνοιγμα της νιότης τους.

(εκδόσεις «Ιωλκός»)

ΠΑΝΟΣ Ν. ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

Οι πολιτικοί άνδρες της Ηλείας (τόμος Α')

Ο πρώτος τόμος της παρούσας εργασίας παρουσιάζει τα πορτρέτα των πολιτικών της Ηλείας, που δραστηριοποιήθηκαν στο πολιτικό πεδίο από τις πρώτες μετακατοχικές Εθνικές Εκλογές έως και τις πρώτες ελεύθερες Εκλογές, αφότου κατέπεσε η απριλιανή Χούντα.

Ο συγγραφέας συνοψίζει τα ουσιώδη της ζωής και της δράσης των βιογραφουμένων, συμβάλλοντας στη διάσωση στοιχείων της τοπικής ιστορίας και στη διαφύλαξη της ιστορικής μνήμης, που είναι καθοριστικής σημασίας για την επιβίωση και την απρόσκοπτη πορεία ενός λαού στην αχανή λεωφόρο του χρόνου.

(Αθήνα 2007)

ΦΩΤΙΟΣ ΛΙΤΣΑΣ

Το άγραφον

Μυθιστορηματικό χρονικό του βίου των νεοφανέντων αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης έως και το μαρτύριο

τους, δοσμένο με ιδιαίτερα περιγραφικό και πρωτότυπο τρόπο.

(εκδόσεις «Ακρίτας»)

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ «Χ» ΤΟΥ 2009

ἀφιερωμένο στην Εὐρωπαϊκή Ένωση καί την Πανευρώπη τῶν Λαῶν, μέ κριτικά κείμενα ἐκκλησιαστικῶν, πολιτικῶν καί συγγραφέων.

Κυκλοφόρησε τό Ἡμερολόγιο τῆς ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ γιά τό 2009 ἀφιερωμένο στό θέμα: **ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ καί ἀγῶνες τῶν λαῶν γιά τήν Πανευρώπη τῆς δικαιοσύνης καί τῆς συνεργασίας.**

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ «Χ», Ακαδημίας 78Α - Αθήνα 106 78 Τηλ.: 210-3811302 ΚΑΙ ΣΕ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

Ευάγγελος Κοροβίνης: Η νεοελληνική φαυλοκρατία

Πρόκειται για ένα αξιοθαύμαστης πικρότητας βιβλίο, το οποίο μέσα στις 200 περίπου σελίδες του περιέρχεται 156 ολόκληρα χρόνια πολιτικής ιστορίας του σύγχρονου ελληνικού κράτους, από το 1833 και τον Ιωάννη Κωλλήτη ίσαμε το 1989 και τον Ανδρέα Παπανδρέου.

Στον Κωλλήτη «μπορεί να πιστωθεί», όπως γράφει ο Κοροβίνης, «μια πρώτη αποκρυστάλλωση των φαυλοκρατικών χαρακτηριστικών του ελληνικού πολιτικού συστήματος».

Σε αυτά τα φαυλοκρατικά χαρακτηριστικά της πολιτικής των Αθηνών θυσιάστηκε ο Μείζων Ελληνισμός, ο Ελληνισμός της Μικρασίας και στη συνέχεια της Κύπρου, καθώς όλη η φαυλοκρατία έγινε πλέον όλος ο ελληνικός λαός. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, το μετεμφυλιακό κράτος, η Δικτατορία, ο πα-

λαικοκομματισμός του Καραμανλή και, τέλος, η παπανδρείκη αλλαγή μαζικοποίησαν τη φαυλοκρατία.

«Η φαυλοκρατία αποπολιτικοποιεί την Πολιτική», όπως σημειώνει στον επίλογο ο Θεόδωρος Ζιάκας, ο οποίος έχει επιμεληθεί την έκδοση των συστηματικών σημειώσεων του Κοροβίνης.

«Στο νεοελληνικό φαυλοκρατικό σύστημα, η Πολιτική μεταμορφώνεται, λοιπόν, στο αντίθετό της: Αποξενώνεται τελείως από το συλλογικό συμφέρον και γίνεται εξ ολοκλήρου ιδιωτική-αντικοινωνική υπόθεση», συμπληρώνει το στοχασμό του ο Ζιάκας. Είναι ένα χρήσιμο βιβλίο, ακόμα και όταν δεν συμφωνεί κανείς απόλυτα με τη γραμμική και αναπόφευκτα σχηματική αφήγηση του Κοροβίνη (εκδόσεις «Αρμός»).

K.M.

Μονές της Θράκης

Ο οδηγός «Μονές της Θράκης» εκδίδεται με την ευλογία του Σεβασμιώτατου Μητροπολίτη Ξάνθης και Περιθεωρίου κ.κ. Παντελεήμονα και αποτελεί συγγραφικό έργο και καρπό πολυετούς έρευνας για τις Μονές της ακριτικής αυτής περιοχής του αρχιμανδρίτη Παντελεήμονα Μουτάφη.

Παράλληλα, το βιβλίο αυτό αποτελεί έναν ευσύντοπο προσκυνηματικό οδηγό των σημαντικών Μονών που λειτουργούν υπό τη δικαιοδοσία των Μητροπόλεων:

- Ξάνθης και Περιθεωρίου,
- Μαρωνείας και Κομοτηνής,
- Αλεξανδρουπόλεως και Σαμοθράκης,
- Διδυμότειχου και Ορεστιάδας.

Οι Μονές της Θράκης —αντρικές και γυναικείες— αποτελούν το θεματοφύλακα της ιστορίας, της τέχνης, του πολιτισμού, αλλά κυρίως της θρησκευτικότητας των κατοίκων της περιοχής μέσα στο χρόνο. Αν και η ίδρυσή τους χάνεται στα βάθη των αιώνων, η προσφορά τους

είναι γνωστή στους κατοίκους της περιοχής. Με αυτόν τον οδηγό φιλοδοξία είναι να γίνει κτήμα και τον κάθε επισκέπτη όχι μόνο των Μονών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

Οι γνώσεις μας για τον μοναχισμό στην Θράκη έχουν τον τελευταίο καιρό διευρυνθεί με τη βοήθεια ιστορικών, λαογραφικών και άλλων μελετών. Οι αρχαιολογικές έρευνες έφεραν επίσης στο φως σπουδαία ευρήματα και μας δίνουν σημαντικές πληροφορίες για την ιστορία, την πνευματική δράση και τη λειτουργική ζωή των Μονών της περιοχής.

Σήμερα τα μοναστήρια της Θράκης, έχοντας την αμέριστη συμπαράσταση των κατά τόπους Ιερών Μητροπόλεων, συνεχίζουν το πνευματικό, πολιτιστικό και κοινωνικό τους έργο. Προσφέρουν στον προσκυνητή αλλά και στον κάθε επισκέπτη την ψυχική ηρεμία και τη γαλήνη που χρειάζεται, για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες της σύγχρονης ζωής.

Ξεκινά στις 27 Ιανουαρίου, και ώρα 19:30, ο 2ος κύκλος μαθημάτων του θ. Ζιάκα, στο πατάρι των εκδόσεων «Αρμός», με θέμα: «Η ψυχολογία του προσώπου στην ελληνική παράδοση». Οι εκδόσεις «Αρμός», συνεχίζοντας τις σειρές μαθημάτων και το 2009, ξεκινούν τον δεύτερο κύκλο. Όπως λέει ο Ζιάκας, «η σύγχρονη ψυχολογία αναπτύχθηκε στο εσωτερικό του νεωτερικού (δυτικού) πολιτισμού. Αυτοαναγνωριζόμενη ως "επιστη-

Πρόσωπο και Ψυχολογία

μονική" πιστεύει, ίσως, ότι αναφέρεται στον άνθρωπο γενικά». Με βάση αυτή τη θέση, τα ερωτήματα τα οποία τίθενται και θα διερευνηθούν στο σεμινάριο είναι τα εξής:

- Πόσο όμως, η ψυχολογία, αντιλαμβάνεται την πολιτισμική της σχετικότητα;
- Πόσο αντιλαμβάνεται την ιστορική της σχετικότητα στο εσωτερικό του νεωτερικού πολιτισμού;
- Νομιμοποιείται να προ-

βάλει την ανθρωποεικόνα της και στους τύπους ανθρώπων άλλων πολιτισμών;

• Δεδομένου ότι ο ελληνικός πολιτισμός υπήρξε διαφορετικός και ιστορικά πιο ολοκληρωμένος, καθώς είχε εξελιχθεί από το τοπικό ως το οικουμενικό στάδιο και από το επίπεδο του προατομικού (κολεκτιβιστικού) ανθρώπου ως το επίπεδο του Προσώπου, μήπως έχει αναπτύξει άλλες Ψυχολογίες;

• Μήπως η διαδρομή του πέρα από το άτομο, στο επίπεδο του Προσώπου, συνοδεύεται από μια τελείως διαφορετική Ψυχολογία;

• Αν ναι, ποια είναι τα διαφορετικά έναντι της σύγχρονης Ψυχολογίας χαρακτηριστικά της δικής της ανθρωποεικόνας;

Για δηλώσεις συμμετοχής επικοινωνήστε με τις εκδόσεις «Αρμός», Μαυροκορδάτου 11, 106 78 Αθήνα, τηλ.: 210 3830604, fax: 210 3819439, e-mail: harmos@ath.forthnet.gr

ΑΛΜΠΑΤΡΟΣ

Το Σήμα της Στεγανότητας
Τηλ.: 210-5143995

ΑΛΜΠΑΤΡΟΣ

Μονώσεις, Στεγανοποιήσεις παντός καιρού για σπίτια, πολυκατοικίες, κτίρια σε ταράτσες, κεραμοσκεπές, τοίχους, υπόγεια, τοιχεία, βεράντες, ζαρντινιέρες, πισίνες, για υγρασίες, νερά, διαβρώσεις.

ΑΛΜΠΑΤΡΟΣ

Μονώσεις επιστημονικής αντιμετώπισης των προβλημάτων με υλικά τεχνολογίας εξωτερικού. Ελληνικά συνεργεία και αποτελέσματα αμέσως.

ΑΛΜΠΑΤΡΟΣ

Εξειδικευμένες λύσεις συντήρησης παιδαίων μονώσεων, καθώς και βελτίωσης αποτυχημένων κατασκευών σε χαμηλές τιμές.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

«Η τελευταία από αυτές τρεις καταστροφές (της Νεοελληνικής Ιστορίας) είναι φυσικά ή άθροια και ραγδαία εισβολή του σύγχρονου, δυτικού, καταναλωτικού πολιτισμού, όπου ένας τόπος, που δεν είχε αλλάξει για 25 αιώνες, έγινε σμπαράλια μέσα σε 20 χρόνια.»

Κορνήλιος Καστοριάδης από το «Παρασκήνιο» της ET1

Τιβεριάδος Αλέξιος: Μεγάλη τραγωδία στη Γάζα

«Ζούμε ένα δράμα, μια τραγωδία μεγάλη, βλέποντας καθημερινά παιδιά να σκοτώνονται, άμαχοι να σκοτώνονται, να χτυπιούνται σχολεία, νοσοκομεία», τόνισε, μεταξύ άλλων, ο Αρχιεπίσκοπος Τιβεριάδος κ. Αλέξιος, του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, μιλώντας για την τραγική κατάσταση στη Λωρίδα της Γάζας στον Ραδιοφωνικό Σταθμό της Εκκλησίας της Ελλάδος και την εκπομπή «Πρόσωπο με Πρόσωπο», με τον Κώστα Παππά και τον Βασίλη Σπυρόπουλο, την Πέμπτη 8 Ιανουαρίου 2009.

Ο Σεβασμιώτατος, ο οποίος διαμένει στη Γάζα, αναφέρθηκε στις «πέρα πολύ δύσκολες στιγμές» που ζουν οι κάτοικοι της Γάζας από τις ανηλεείς στρατιωτικές επιχειρήσεις των Ισραηλινών, τονίζοντας ότι «όταν υπάρχει πόλεμος, υπάρχουν πλήθεις πολίτες». Στη Λωρίδα της Γάζας οι πλήθεις είναι αμέτρητες. Τα σπίτια, όπως και τα όνειρα, γκρεμίζονται και οι άνθρωποι φεύγουν, για να βρουν καλύτερο παρόν και, αν προλάβουν, μέλλον. «Προσπαθούν να βρουν καταφύγιο, να πάνε να ζήσουν μαζί με τους συγγενείς ή φίλους, οι οποίοι είναι κάπως πιο απόμακρο από τις περιοχές όπου γίνονται στόχοι βομβαρδισμών», είπε ο Αρχιεπίσκοπος Τιβεριάδος Αλέξιος.

Απερίγραπτα τραγική η κατάσταση σε αυτό το κομμάτι των παλαιστινιακών εδαφών, στο πιο άτυχο ίσως από τα δύο: η Δυτική Όχθη φαντάζει όσα ειρήνης και ηρεμίας μπροστά στη δίνη του πολέμου στη Λωρίδα της Γάζας. «Από τους βομβαρδισμούς, οι δονήσεις του ήχου είναι τόσο μεγάλες, που τα κτίρια κινούνται», ανέφερε, προσπαθώντας να περιγράψει τον όλεθρο των βομβαρδισμών, ο Σεβασμιώτατος, προσθέτοντας ότι «πολλές φορές τα κρεβάτια μας, εκεί που πέφτουμε για να ξεκουραστούμε λίγο, κινούνται όλες και υπάρχει ένας σεισμός των δέκα Ρίχτερ». Τα τρόφιμα έχουν τελειώσει, το νερό επίσης, η αγορά δεν ανοίγει και η βοήθεια που έρχεται από τον ΟΗΕ μοιάζει «μόνα εξ ουρανού», αφού όπως είπε ο Σεβασμιώτατος, «ακόμα και ένας επίδεσμος, ένα βαμβάκι, διάφοροι οροί, όλα αυτά είναι τόσο σπουδαία, μπορούν να σώσουν ζωές».

Τα λόγια του είναι χαρακτηριστικά: «Σαν Ορθόδοξοι Χριστιανοί λογιζόμαστε αδελφία. Αλλά και όλοι μας είμαστε παιδιά του Θεού. Οπότε είναι αδύνατο να κλείσουμε τα μάτια μας, όταν βλέπουμε τον αδελφό μας να καίγεται ή να είναι τραυματισμένος ή να βρίσκεται μέσα σε αίματα ή το σπίτι του να γκρεμίζεται. Πρέπει να σταθούμε στο πλευρό του. Και η παραμικρή βοήθεια την οποία θα στείλετε, και η ελαττώσιμη, θα έχει πάρα πολύ μεγάλη αξία για εμάς».

Είπαμε να τυπώσουμε ένα 500ευρω, αφού δεν το βλέπουμε «ούτε ζωγραφιστό». Η κρίση έχει χτυπήσει και την Ευρωζώνη. Γαλλία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία, Ελλάδα και Σλοβενία έχουν ξεφύγει από την ΟΝΕ... Γι' αυτό κόψτε και κρατήστε το. Ίσως σύντομα το τυπωμένο χαρτονόμισμα της «Χ» έχει την ίδια αξία με το αληθινό...

9 ΜΠΟΦΟΡ...

✿ Για τους τραμπουκισμούς των νεοεβραϊκών γράψαμε σε προηγούμενα φύλλα.

✿ Σήμερα να σημειώσουμε ότι η «Πρωτοβουλία Αναρχικών Αθηνών-Κορίνθου-Αχαΐας» ξαναέστησε το περίτερο εβδομητάχρονης από τη θεσσαλονίκη, το οποίο έκαψαν οι «εξεγερμένοι» τους οποίους όμως η «Πρωτοβουλία» δεν αναγνωρίζει ως συντρόφους της.

✿ Έτσι είναι. Οι κοινωνικοί αγώνες και η αλληλεγγύη δεν φορούν κουκούλα. Μπράβο!

✿ Η Κυβέρνηση σημείωσε άλλη μία δυσθεώρητη επιτυχία: κατόρθωσε να δανειστεί.

✿ Και να στείλει για παραγραφή άλλο ένα σκάνδαλο.

✿ Προτεραιότητα της Κυβέρνησης πάντως παραμένει ο Πολιτισμός και η Παιδεία. Τον πρώτο τον διακόνησαν αυτοπροσώπως ο Πρωθυπουργός και ο φίλος του κ. Ζαχόπουλος. Για την Παιδεία μερμνά έτερος φίλος, ο Άρης. Τι έχουν τα έρμα;

✿ Έλα μου ντε!

✿ Έρχονται Εκλογές, αν κρίνουμε από τη μείωση της στρατιωτικής θητείας και την εισαγωγή στα Πανεπιστήμια χωρίς εξετάσεις.

✿ Οι στρατιές των αγράμματων πτωχούχων δεν προσφέρουν, αλλά ψηφίζουν.

✿ Μέγας είσαι Κύριε!

✿ Είπα «Κύριε» και θυμήθηκα ότι ο Θεός είναι Άγιος. Ένιοι «λειτουργοί» Του είναι Παναγιώτατοι.

✿ Ήμαρτον!

✿ Τουρκικό πλοίο στη Ραφήνα!

✿ Ο πρωθυπουργός ήταν στο playroom.

✿ Η Εταιρεία Συγγραφέων έχει τα πιο ευτυχισμένα μέλη.

✿ Αφού έλυσε όλα τους τα προβλήματα, εξέδωσε τον Δεκέμβριο –μεσοσύσης της κρίσης– ανακοίνωση για τον χωρισμό... Κράτους-Εκκλησίας.

✿ Τι είδες Γιάννη... Τι είχα πάντα.

✿ Έφυγε η Μ. Δημητριάδη (φωτό). Θα την θυμόμαστε με αγάπη, ψιθυρίζοντας τα τραγούδια της.

✿ Η Κ. Κούνεβα νοσηλεύεται ακόμη σε πολύ κρίσιμη κατάσταση μετά την άνοδο και εγκληματική επίθεση με

βιτριόλη, που δέχθηκε στις 22/12.

✿ Γιατρός ο Σάββας Μιχαήλ, κι αν έχει δει! Κι όμως έφριξε βλέποντας το ολοσχερές –μέχρι τον Δωδεκαδάκτυλο– κάψο της γυναίκας.

✿ Ο (ταξικός) Εισαγγελέας έκανε τη δουλειά του με είκοσι ημερών καθυστέρηση!

✿ Ευτυχώς, ο Αρχιεπίσκοπος Ιερώνυμος επισκέφθηκε την Κωνσταντίνα. Χωρίς φωτογραφίες.

✿ Καλώς επισημαίνεται σε έρευνα της «Ελευθεροτυπίας» η πληθώρα των λαθών στα σχολικά βιβλία. Μόνο που η εφημερίδα θεωρεί το έργο αυτό αποκληυστικό της δικαίωμα.

✿ Όταν και εμείς, όπως και άλλοι, επισημαίναμε τα λάθη στο βιβλίο της Ιστορίας της ΣΤ' Δημοτικού, μας κολλούσε την ταμπέλα του εθνικιστή, του σκοταδιστή, του ακροδεξιού και άλλα παρόμοια απαξιωτικά επίθετα.

✿ Να κληθεί να γράψει τα βιβλία του Δημοτικού ο συγγραφέας (sic) Αλέξανδρος Ασωνίτης. Κατηγορεί τους κουκουλοφόρους που έκαψαν την βιβλιοθήκη της Νομικής, θυμίζοντάς τους «ότι τα βιβλία βάζει στο στόχαστρο κάθε φασισμός, από τον Μ. Κωνσταντίνο μέχρι τον Χίτλερ, που έκαίγαν βιβλία στους δρόμους» («ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», 11/1).

✿ Όλα τα έχουμε ακούσει για τον γενάρχη της Ρωμοσύνης, αλλά ότι έκαίγε και βιβλία στους δρόμους, πάει πολύ.

✿ Ο φασισμός της ισοπέδωσης της Ιστορίας του «συγγραφέα» είναι πιο επικίνδυνος από τους ανεγκέφαλους ανώνυμους μικρούς βανδαλούς.

ο βοριάς